

LÆSERAKETTEN 05

Fremtiden findes kun i fantasien. Du kan ønske dig noget, og håbe på at det sker. Hvad der sker, afhænger af hvad du og andre gør. Du kan ikke vide det, men du kan læse og lade fantasien flyve frit.

Her i LæseRaketten har nogle af Danmarks gode forfattere ladet fantasien flyve. Spændende historier, lige til at læse. Og du er endda så heldig at du kan. Læse, altså! Lige nu lærer 100 millioner børn i verden aldrig at læse. De fleste fordi de er for fattige til at gå i skole. De fleste af dem er piger. Når du og tusindvis af andre danske børn læser i LæseRaketten, er I med til at hjælpe fattige børn i Guatemala til at komme i skole.

Ved at læse i LæseRaketten går du sammen med børn over hele kloden. Over to millioner børn sender sammen med dig en besked til verdens ledere:

"I skal sørge for at de sidste 100 millioner børn også kommer i skole, og får en bedre fremtid".

En fremtid hvor de selv kan læse gode historier, læse avisen, og læse hvad der står på medicinen, hvis de bliver syge.

En fremtid hvor de kan drømme om et liv, der mere bliver efter deres eget hoved.

LÆSERAKETTEN 2005

Er udgivet af U-landsorganisationen Ibis som led i vores årlige kampagne for alle børns ret til uddannelse.

En særlig tak til forfatterne, fotografen og illustratorerne som har stillet deres materiale gratis til rådighed.

Forfatterne: Sally Altschuler, Charlotte Blay, Lene Kaaberbøl, Jens Kovsted, Merlin P. Mann, Josefine Ottesen, Rushy Rashid og Karen Skovmand.

Illustratorerne: Jesper Ejsing, Dina Gellert, Sara Houmann, Hans Høygaard, Jan Kjær, Emil Landgreen og Naja Schønemann.

Fotografen: Jørgen Schytte

LæseRaketten 2005 er udgivet med generøs støtte fra:

Egmont Kids, Nørhaven A/S, Columbus Fonden, Lærerstandens syge- og Ulykkesforsikringsselskabs legat, BG Banks Litteraturpulje og DANIDA.

Redaktion: Morten Blomqvist/Ibis

Forside illustration: Emil Landgreen

Bagsidefotos: Bjarne Stæhr, Lotte Holmen, Christina Guldbrandt,

Jacob Ljørring, Isabel Grignon, Thorkild G. Nielsen, Mikkel Østergård.

Layout: Merete Rasmussen/Egmont Kids

Tryk: Nørhaven A/S

1. oplag

Copyright: Forfatterne, illustratorerne, fotograferne og Ibis, 2005

Distribution: Ibis, Nørrebrogade 68b, 2200 København N,

Tlf: 35358788

www.ibis.dk

ISBN: 87-87804-24-7

Kopiering til undervisningsbrug er tilladt med kildehenvisning.

INDHOLD

Velkommen om bord	5
Den dag skolen forsvandt	6-12
<i>Af Jens Kovsted</i>	
Drengen med plasticposerne	13-15
<i>Af Elsebeth Aller</i>	
Den lille pige med svovlstikkerne	16-19
<i>Af H.C. Andersen</i>	
Den magiske bog	20-31
<i>Af Josefine Ottesen</i>	
Grise-passerens drøm	32-34
<i>Af Arne Simonsen</i>	
Slangens bid	35-47
<i>Af Charlotte Blay</i>	
Tænk hvis der manglede en brik i din klasse	48-49

VELKOMMEN OM BORD

Artan <i>Af Merlin P. Mann</i>	50-59
Tænd et lys <i>Af Rushy Rashid</i>	60-71
Skal piger også i skole?	72-73
Jeg tilgiver aldrig Miss Lovewood <i>Af Karen Skovmand</i>	74-84
Hvid dag <i>Af Sally Altschuler</i>	85-95
Ibis hjælper børn til en god uddannelse	96-97
Den Hæse <i>Af Lene Kaaberbøl</i>	98-109
Forfatterne	110-112

LæseRaketten er en samling gode historier og letlæste artikler om børns ret til at komme i skole. Når du går om bord på LæseRaketten i år kommer du i selskab med nogle af Danmarks bedste historiefortællere. Samtidig gør du en indsats for at hjælpe andre børn i skole. I år er LæseRaketten fyldt op med eventyr, fantasy, virkelige historier om børns liv i fjerne lande og sågar en spøgelseshistorie.

Uanset hvor LæseRaketten bringer dig hen, håber vi, at den på sin tur gennem verden giver dig noget at tænke over, og at historierne vækker din nysgerrighed og interesse. Når du deltager, er du med til at fejre glæden ved at kunne læse, en mulighed som 100 millioner børn rundt om i verden aldrig får. Vi vil gerne puste til din læseglæde og samtidig give dig et billede af, hvad det betyder aldrig nogensinde at lære at læse. Når du læser i bogen, er du også med til at hjælpe andre børn med at komme i skole. I år går hjælpen til indianske børn i det mellemamerikanske land Guatemala. Det kan du læse mere om inde i LæseRaketten.

LæseRaketten er startskuddet til den globale kampagne "Hele Verden i Skole". Mere end to millioner børn og unge er med over hele kloden for at gøre opmærksom på alle børns ret til en god, gratis uddannelse. Sidste år besøgte børn over hele verden deres parlamenter og skrev postkort til deres regeringsleder. I år vil børn over hele kloden "sende en ven i skole". Det sker ved at dekorere en papir-figur og sende den i skole. I Danmark bliver alle figurerne samlet til en stor udstilling, der forhåbentlig vil skabe stor opmærksomhed. Vi håber, LæseRaketten også vil give dig lyst til at sende en ven i skole. Nu letter raketten – god tur!

DEN DAG SKOLEN FORSVANDT

Af Jens Kovsted

Landet Nejsum ligger ikke på noget kort. Det ligger bare der, hvor det ligger. Til venstre for Troldeskoven og til højre for De Blå Bjerger. Nejsum er et fredeligt land. Faktisk er det så fredeligt, at folk hverken kan huske, hvordan en bjergtroll eller en drage ser ud. Og Nejsum's lille tykke konge bekymrer sig i hvert fald slet ikke om den slags. Så længe han kan sove middagslur og spise stegte duer i flødesovs hver dag, så er han godt tilfreds.

Det var en mandag morgen i Nejsum. Folk lavede det samme, som de lavede alle andre steder. De voksne havde travlt. De skulle på arbejde. Og børnene? De var selvfølgelig på vej i skole.

"Kom nu, Carl!" råbte Johanne. "Vi kommer for sent. Skolen er startet." Carl så op. Han havde lige fundet en rigtig ulækker død orm. "Ja, ja," sukkede han. "Vi når det nok. Den dumme skole løber vel ingen vegne." Lige foran ham stoppede Johanne brat op. Hun stod helt stille på den sidste bakke inden skolen.

"Hva' nu?" råbte Carl. "Jeg troede, vi havde smadder travlt? Skolen er startet..." Nu stoppede også Carl op. "Skolen..." hviskede han. "Den er væk!" Og ganske rigtigt. Nede i dalen var der et stort sort hul. Lige der hvor skolen plejede at ligge. Næsten som om en kæmpe var kommet forbi og havde løftet skolen op og smidt den væk.

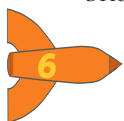
Carl og Johanne gik ned i dalen. De andre børn var allerede kommet. De fleste af dem stod og gloede ned i hullet. Indimellem sparkede de lidt jord ned i hullet. De stod og prøvede at lade være med at fnise. Skolen var væk! En lille dreng med rødt hår var kravlet ned i hullet, hvor han gik rundt og råbte. Mest for at prøve om der var ekko, men nok også lidt, fordi skolen var væk. Helt nede ved hullet sad deres lærer, Mester Simon. "Godmorgen," begyndte Carl. Mester Simon svarede ikke. Det var, som om han var langt borte. "Ja, undskyld vi kommer for sent," fortsatte Carl.

Mester Simon så op. "Jeg forstår det ikke. Skolen var her i går aftes. Jeg låste jo selv døren! Og vi har ikke haft hekseri her på egnen siden..." Carl så på hullet og sagde: "Ja, det ER vel nok ærgerligt!" Johanne sendte Carl sit strengeste blik, men Carl fortsatte bare: "Er skolen aflyst, indtil den kommer igen?" lo han. "Er den det?"

"Jeg forstår det ikke!" gentog Mester Simon. "Det er godt nok en lille skole. Kun lige plads til mig og mine ti elever. Men bare sådan forsvinde...?" Carl så på Johanne: "Hva' så? Skal du med ned til søen og fange frøer?" Johanne sagde ikke noget. Hun kiggede på Mester Simon, der tog sig til hovedet. "For her sker vist ikke noget," lo Carl.

De andre børn gik med. Nogle af dem hoppede i vandet, selv om det stadig var koldt. Andre klatrede så højt op i træerne, som de kunne. "Skolen er væk!" jublede en dreng. "Sommerferie i april," hylede en anden og kastede sin læsebog i vandet. Kun Johanne sad for sig selv under den store eg.

"Se her!" råbte Carl. "Jeg har fanget en rød frø. En af de fede." Johanne svarede ikke. "Hvad er der galt?" sagde Carl. "Er du

sur?" Johanne så op i træet. Carl rystede på hovedet. "Vi har fri. Skolen er væk. Hvorfor er du ikke glad? Savner du skolen eller hva'?"

Johanne så på ham: "Ja, faktisk." Carl glemte helt at holde fast på sin fede frø, der hoppede væk i græsset. Johanne så Carl lige ind i øjnene: "Hvis jeg ikke går i skole, kommer jeg aldrig til at arbejde i den store by." Carl kløede sig i håret. "Og vi får ikke lov til at blive her," fortsatte Johanne. "Bare vent. Når mor og far finder ud af, at skolen er væk, så skal vi hjem. Hjem og hjælpe til!"

"Jamen..." begyndte Carl. Johanne rystede på hovedet. "I morgen skal jeg sikkert passe de dumme geder igen. Og du skal nok hjælpe far i marken." Carl så ned i jorden. Han var helt stille. Til sidst så han op. "Skal man gå i skole for at blive brandmand?" spurgte han så. Johanne nikkede. "Også hvis man vil i lære hos en troldmand?" fortsatte han. Johanne nikkede igen: "Du kan selvfølgelig altid arbejde hos far. Eller nede i kongens miner. Men det er måske ikke lige det, du drømmer om..." Carl blev igen helt stille.

"Men Mester Simon finder aldrig skolen igen," sagde Carl. "Han kunne ikke finde sine egne tæer i et par sandaler." Johanne rystede på hovedet: "Næh, og de voksne har alt for travlt til at lede efter en skole." Carl nikkede. "Jamen, så må vi... så må vi..." "Så må vi selv finde den," sagde Johanne og rettede sig op. "Os to?" spurgte Carl. Han så ned på søen og de andre børn. "Hvem ellers?" svarede Johanne. "Vi er de største på skolen. De små pattebørn forstår ikke noget." Carl samlede en stor, tyk gren op: "OK. Men hvem er dum nok til at stjæle en skole?"

"Noget der er stort og stærkt," mumlede Johanne. "En kæmpe,

Illustration: Dina Gellert

måske?" Carl rystede på hovedet. "Niks, der var ingen fodspor." Johanne så op i himlen: "Så er det noget, der kan flyve. En himmel-stormer?" Carl rystede på hovedet igen: "Niks. De er godt nok store og stærke. Men de er fredelige. Lidt ligesom store, dumme hunde. Det siger far selv."

"Hmm," grublede Johanne. "Noget der er stort og stærkt. Noget som kan flyve. Og noget som er ondt. Det kan næsten kun være... en... drage!" Med ét var det, som om en sky gled for solen. Den lune forårsdag blev iskold. "En drage," hviskede Carl. "Far siger, at den sidste drage forsvandt herfra, dengang han var dreng." Johanne rejste sig: "Men tænk, hvis de er kommet tilbage. Kan du huske skovbranden? Og den mærkelige rådne lugt forleden aften?" Carl nikkede: "Far har fortalt, at den sidste drage boede nede i den grå kløft."

Der var ingen, der så dem gå. Nogle af de voksne var kommet ned til hullet, hvor Mester Simon stadig sad og kløede sig i håret. Og de andre børn havde alt for travlt med at lege. Johanne og Carl gik gennem mosen og ind i skoven. "Sel!" sagde Carl. "Alle træerne er brændt." Johanne nikkede: "Jeps. Og her er helt stille. Næsten som om alle dyr er flygtet." Carl og Johanne rykkede lidt tættere sammen.

De spiste deres madpakker ved kanten af den grå kløft. "Føj, hvor her stinker," hviskede Carl. "Der lugter ligesom hjemme hos smeden. Af røg og sure sokker." Johanne lagde sin madpakke fra sig. Så begyndte hun at snige sig ned i kløften. "Hov, vent på mig," hviskede Carl og smed resten af sin madpakke. De så den med det samme. Dragen! Den lå halvvejs inde i en hule. De grønne skæl gnistrede i solen, og der kom gul røg ud mellem de spidse tænder. De mægtige vinger lå dovent ned

langs kroppen. Men dragen sov ikke. Faktisk sover drager kun én gang om året. Og den her sov i hvert fald ikke lige nu. Den lå og skulede ud over kløften med sine gule øjne, sådan som kun onde drager, der er godt tilfredse med sig selv, kan ligge og skule.

"Hå, prøv lige at se," hviskede Carl. "Den har brugt skolen til at bygge rede!" Og ganske rigtigt. Lige under dragens venstre klo lå skolen. Vinduerne var smadrede, og skorstenen var godt skæv, men ellers lignede den sig selv. "HMMMMRRR," brummede dragen veltilfreds. Så åbnede den gabet og sprøjtede lidt ild ud over dalen. Bagefter strakte den sig og brummede igen.

"Hvorfor gjorde den det?" hviskede Johanne. "Fordi den kan," svarede Carl. "Jeg ville da også sprøjte med ild, hvis jeg kunne. Helt sikkert." Carl begyndte at kravle tilbage, op af kløften. "Hov, hvor skal du hen?" spurgte Johanne. "Hjem," svarede Carl. "Vi to kan ikke klare en drage. Det er en sag for kongens soldater."

"Kongens soldater," fnøs Johanne. "De tykke drys. De sidder bare der i deres fine blå uniformer og drikker øl og spiser flødeskumskager hele dagen. Kom nu her. Jeg har en idé." Johanne bøjede sig ned og tog en håndfuld røde bær fra en lille busk. "Rødbær...?" hviskede Carl. "Hvad nu? Vil du til at spise rødbær? Er du blevet skør..." Johanne rystede på hovedet. Så klemte hun bærrerne ud i hovedet på Carl. "Addr! Hvad laver du?" råbte Carl og glemte helt at være stille. "Bare lad som om du er syg," sagde Johanne. Så masede hun de sidste bær ud i hovedet på sig selv og rejste sig op. "Fru Drage!" råbte hun. "Ja, undskyld. Men De har vel ikke tid et øjeblik?"

Dragens hoved fløj rundt. De gule øjne stirrede lige på dem. "Øhhh..., bøhhh..." mumlede Carl. Mere nåede han ikke at sige, før dragen landede lige foran dem i en sky af røg. De gule øjne var lukket halvt i. Næsten som om dragen prøvede at se endnu sejere ud, end den allerede gjorde. "HVOR VOVER I...?" buldrede den.

"Ja, undskyld vi forstyrrer," afbrød Johanne "men det er vist vores skole – den hvide, som ligger der?" Dragen åbnede munden. Række efter række af skarpe hvide tænder glimtede lige over dem. "Ja, det er mest, fordi vi har glemt vores medicin inde på skolen," fortsatte Johanne. "Vi har nemlig begge to røde knopper, forstår De." Dragens tænder, der var meget tæt på, stoppede op lige over dem. "ØHHH... RØDE KNOPPER...?"

Johanne hostede. "Ja, vi dør nok (host) snart. Det er en livsfarlig sygdom. Og allermest for børn! Skolen var faktisk lukket. På grund af smittefaren, forstår De." Dragen blev helt lysegrøn i ansigtet. "SMITTEFAREN...?" Johanne nikkede igen. "Ja, vores lærer Mester Simon siger, at det er skolen, der smitter." Dragen vendte sig lynhurtigt om. Den lille skole lå klos op ad tre gule drageæg. "ARRRGHHH," hylede dragen. "OG I VOVER AT RØRE DE ÆG, MENS JEG ER VÆK...!" Så fløj den op. Den greb skolen i den ene klo og satte kurs mod landsbyen. Uden at se sig tilbage.

"Røde knopper?" lo Carl og tørrede sig i hovedet. Johanne trak på skulderen: "Det var det eneste, jeg kunne finde på. Men det virker. Jeg er sikker på, at den sætter skolen tilbage, hvor den fandt den."

"Hmmm, den var da vist ikke for klog?" sagde Carl. "Nej," lo Johanne. "Men den har jo heller ikke gået i skole..."

DRENGEN MED PLASTICPOSERNE

Af Elsebeth Aller

"Vil du købe en plasticpose?" spørger Gera. Men manden går bare videre uden at svare. Gera har ikke solgt en eneste pose i dag.

Pyh, hvor er det varmt. Det må være midt på dagen. Gera kigger op mod solen og tørrer panden i sin T-shirt. Den er fuld af huller. Men den er ret god at have alligevel.

Gera tænker på sin far, der sidder henne på markedet. Han sælger grønne mangoer. Nogle dage sælger han mange. Andre dage sælger han slet ikke nogen. "Det er ligesom med mig", tænker Gera.

Når han og faderen tjener penge, kan de betale husleje. De bor i en garage sammen med to andre familier. Og så kan de købe mad.

Moderen arbejder i køkkenhaven. Hver dag skal hun vande planterne flere gange, så de ikke tørrer ud i solen.

Han bliver altså nødt til at sælge nogle poser i dag. Ellers får de bare grønne mangoer til middag ligesom i går. Tænk nu, hvis de kunne få kød og ris.

Gera tørrer sig med T-shirten igen. Det er alt for varmt. Der er næsten ingen mennesker ude. Han går ind i skyggen af et hus

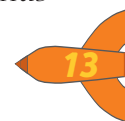

Foto: Elsebeth Aller

og sætter sig på poserne. De er gennemsigtige og ligger i en stribet pose.

Det hjælper at sidde lidt væk fra solen.

Der går nogle drenge forbi. De har skole-uniformer på og poser med hæfter og bøger. De griner og vinker til Gera.

"Hvem der bare kunne komme i skole," tænker Gera. Han lukker øjnene. "Tænk at kunne skrive sit eget navn."

Han åbner øjnene og går ud på gaden med sine plasticposer under armen.

Der står en masse koner på den anden side af vejen. De har varer på hovedet og i store kurve på jorden. De venter nok på bussen.

Gera svinger med poserne, mens han går derover. Det larmer. Konerne kigger på ham og griner.

"Vil I købe nogle plasticposer?" råber han.

HVEM ER GERA?

Gera er ni år og bor i Mozambique, som er et af verdens fattigste lande. Han er et af de mange børn, der ikke går i skole. Hans mor og far har ikke råd til at sende ham i skole. Fem dage om ugen sælger han plasticposer. En plasticpose koster 15 øre, og et kilo ris koster 3 kroner. I weekenden spiller han gerne fodbold med sine venner. Du kan læse mere om Gera på www.ibis.dk/abc

DEN LILLE PIGE MED SVOVLSTIKKERNE

Af H.C. Andersen

Det var så grueligt koldt; det sneede og det begyndte at blive mørk aften; det var også den sidste aften i året, nytårsaften. I denne kulde og i dette mørke gik en lille, fattig pige på gaden med bart hoved og nøgne fødder; ja hun havde jo rigtignok haft tøfler på, da hun kom hjemmefra; men hvad kunne det hjælpe! Det var meget store tøfler, hendes moder havde sidst brugt dem, så store var de, og dem tabte den lille, da hun skyndte sig over gaden, idet to vogne fór så grueligt stærkt forbi; den ene tøffel var ikke at finde, og den anden løb en dreng med; han sagde, at den kunne han bruge til vugge, når han selv fik børn.

Der gik nu den lille pige på de nøgne små fødder, der var røde og blå af kulde; i et gammelt forklæde holdt hun en mængde svovlstikker, og ét bundt gik hun med i hånden; ingen havde den hele dag købt af hende; ingen havde givet hende en lille skilling; sulten og forfrossen gik hun og så så forkuet ud, den lille stakkel! Snefnuggene faldt i hendes lange gule hår, der krøllede så smukt om nakken, men den stads tænkte hun rigtignok ikke på. Ud fra alle vinduer skinnede lysene, og så lugtede der i gaden så dejligt af gåsesteg; det var jo nytårsaften, ja det tænkte hun på.

Henne i en krog mellem to huse satte hun sig og krøb sammen; de små ben havde hun trukket op under sig, men hun frøs endnu mere, og hjem turde hun ikke gå, hun havde jo ingen svovlstikker solgt, ikke fået en eneste skilling, hendes fader ville slå hende. Koldt var der også hjemme, de havde kun taget lige over dem, og der peb vinden ind, skønt der var

stoppet strå og klude i de største sprækker. Hendes små hænder var næsten ganske døde af kulde. Ak! En lille svovlstik kunne gøre godt. Turde hun bare trække én ud af bundtet, stryge den mod væggen og varme fingrene. Hun trak én ud, "ritsch!" hvor spruddede den, hvor brændte den! Det var en varm, klar lue, ligesom et lille lys, da hun holdt hånden om den; det var et underligt lys! Den lille pige syntes, hun sad foran en stor jernkakkelovn med blanke messingkugler og messingtromle; ilden brændte så velsignet, varmede så godt! nej, hvad var det! – den lille strakte allerede fødderne ud for også at varme disse, – da slukkedes flammen. Kakkellovnen forsvandt, – hun sad med en lille stump af den udbrændte svovlstik i hånden.

En ny blev strøget, den brændte, den lyste, og hvor skinnet faldt på muren, blev denne gennemsigtig, som et flor; hun så lige ind i stuen, hvor bordet stod dækket med en skinnende hvid dug, med fint porcelæn, og dejligt dampede den stegte gås, fyldt med svesker og æbler! Og hvad der var endnu prægtigere, gåsen sprang fra fadet, vraltede hen ad gulvet med gaffel og kniv i ryggen; lige hen til den fattige pige kom den; da slukkedes svovlstikken, og der var kun den tykke, kolde mur at se.

Hun tændte en ny. Da sad hun under det dejligste juletræ; det var endnu større og mere pyntet, end det hun havde set igennem glasdøren hos den rige købmand, nu sidste jul; tusinde lys brændte på de grønne grene og brogede billeder, som de der pyntede butiksvinduerne, så ned til hende. Den lille strakte begge hænder i vejret – da slukkedes svovlstikken; de mange julelys gik højere og højere, hun så, de var nu de klare stjerner, én af dem faldt og gjorde en lang ildstribe på himlen.

"Nu dør der én!" sagde den lille, for gamle mormor, som var den eneste, der havde været god mod hende, men nu var død,

havde sagt: når en stjerne falder, går der én sjæl op til Gud. Hun strøg igen mod muren en svovlstik, den lyste rundt om, og i glansen stod den gamle mormor, så klar, så skinnende, så mild og velsignet.

"Mormor!" råbte den lille. "O tag mig med! Jeg ved, du er borte, når svovlstikken går ud; borte ligesom den varme kakkelovn, den dejlige gåsesteg og det store velsignede juletræ!" – og hun strøg i hast den hele rest svovlstikker, der var i bundtet, hun ville ret holde på mormor; og svovlstikkerne lyste med en sådan glans, at det var klarere end ved den lyse dag. Mormor havde aldrig før været så smuk, så stor; hun løftede den lille pige op på sin arm, og de fløj i glans og glæde, så højt, så højt; og der var ingen kulde, ingen hunger, ingen angst, – de var hos Gud!

Men i kroen ved huset sad i den kolde morgenstund den lille pige med røde kinder, med smil om munden – død, frosset ihjel den sidste aften i det gamle år. Nytårmorgen gik op over det lille lig, der sad med svovlstikkerne, hvoraf et knippe næsten var brændt. Hun har villet varme sig, sagde man; ingen vidste, hvad smukt hun havde set, i hvilken glans hun med gamle mormor var gået ind til nytårs glæde!

Eventyret blev udgivet første gang i Dansk Folkekalender, 1846. Ibis har redigeret retstavning og enkelte sætninger. Eventyret er med i dette års LæseRaket i anledning af H.C. Andersens 200-års jubilæum. HCA-ABC-fonden, hvis formål er at afhjælpe analfabetisme i H.C. Andersens navn, gav et flot ekstra beløb til sidste års indsamlings-projekt i Angola i slutningen af 2004.

DEN MAGISKE BOG

Af Josefine Ottesen

Illustrationer: Naja Schønemann

"Magi for hekse og troldmænd," læser Lenka lavt. Med hænder der ryster, vender hun første side i bogen. Hun MÅ finde ud af, hvordan hun skal gøre. Hun er den eneste, der er tilbage. Den onde heks Iza har kastet sin magi på alle andre. Kun Lenka er gået fri. Lenka vender flere sider. Endelig! Her står det! Hendes hjerte holder næsten op med at slå. Hun ser sig om efter den magiske stav. Den står i krogen, som den plejer. Hun griber den og mumler: "Alba Sing..." En stærk brænden rammer hendes hænder.

Lenka slipper både bogen og staven.
"Din lille orm! Her sparer jeg dit liv."
Heksen Iza hvæser arrigt. "Og så takker du mig på den måde!"
Iza griber ud efter den tunge bog, men for sent. Hun samler den op og ser ondt på Lenka. Hendes øjne lyner af vrede.
"Har jeg ikke sagt, at du ikke må røre den? At du slet ikke må være herinde!"
Lenka bøjer sit hoved. Hendes ben ryster. Heksen tager hende hårdt i armen og råber:
"Nu er det nok. Jeg lod dig leve, men det var en fejl. Du er lige så håbløs som resten af din familie."

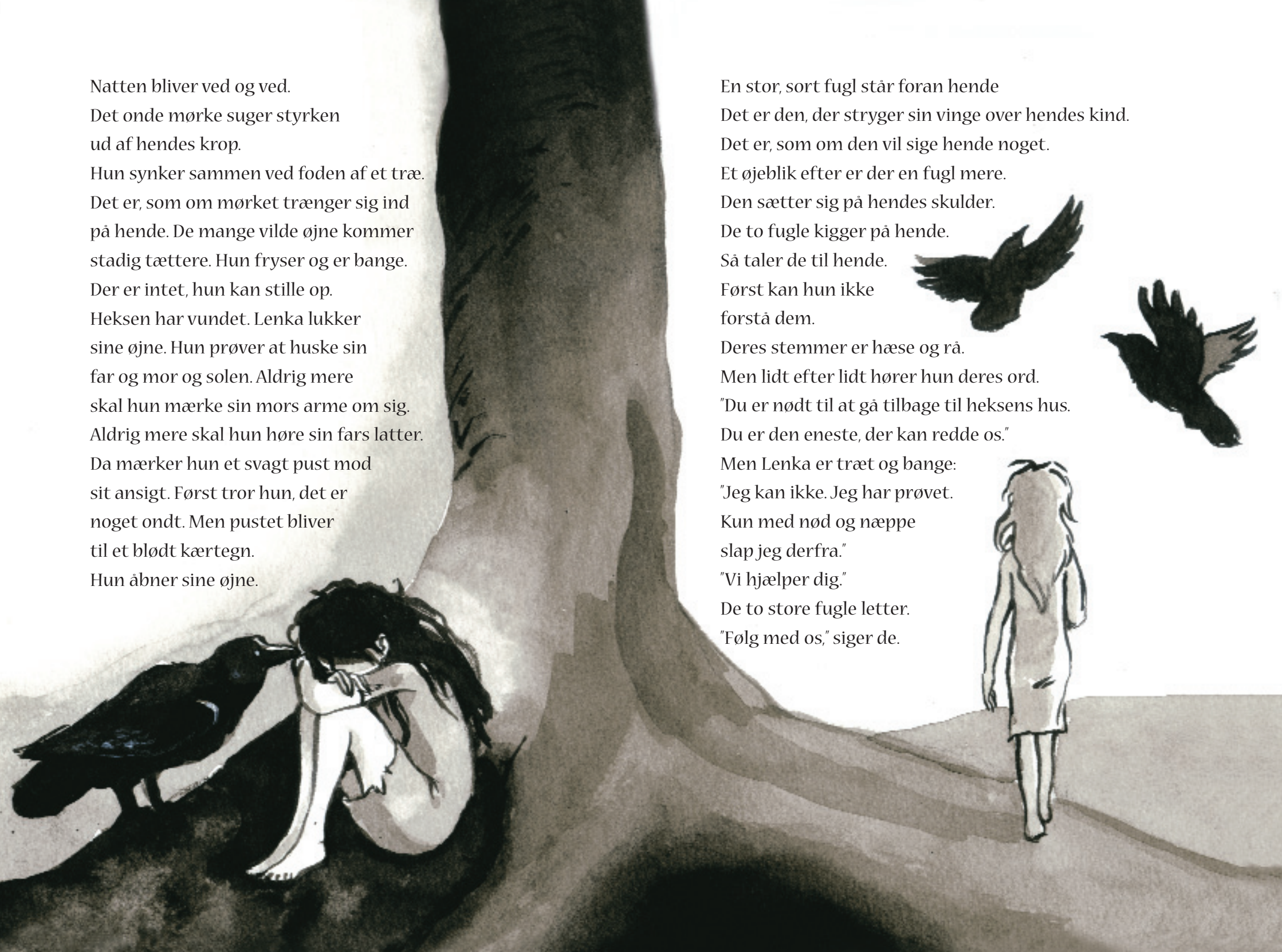
Lenka river sig løs og løber hen mod døren.
En kold stråle suser forbi hendes øre. Iza prøver
at stoppe hende med magi! Lenka bider sine
tænder sammen. Hun kaster sig ud af
heksens hus, ud i mørket. Bag sig hører
hun den rå latter. "Så lad da mørkets dyr
flå dig. Du vil aldrig se lyset igen."
Den sagte hvæsen fra heksens sorte
slanger møder hende udenfor.
Men hun SKAL klare det.

Hun flyver næsten over det giftige
kryb. Hendes hjerte banker hårdt.
Hun ser sig rundt. Vinden suser
i de store træer. Øjne lyser overalt
i mørket. Det onde er alle vegne.
Heksen har kastet magi over landet.
Nu har hun fået hævn over Lenkas far.
Kong Buris jog hende væk og bragte
frihed til riget.
Sammen med Lenkas mor, feen
Kinna, gjorde han landet smukt.
Men nu er solen væk. Natten er evig.
Kun månen kaster et svagt skær.
Lenka kigger op, mens hun løber.
Hun følger det blege lys
fra den hvide måne.

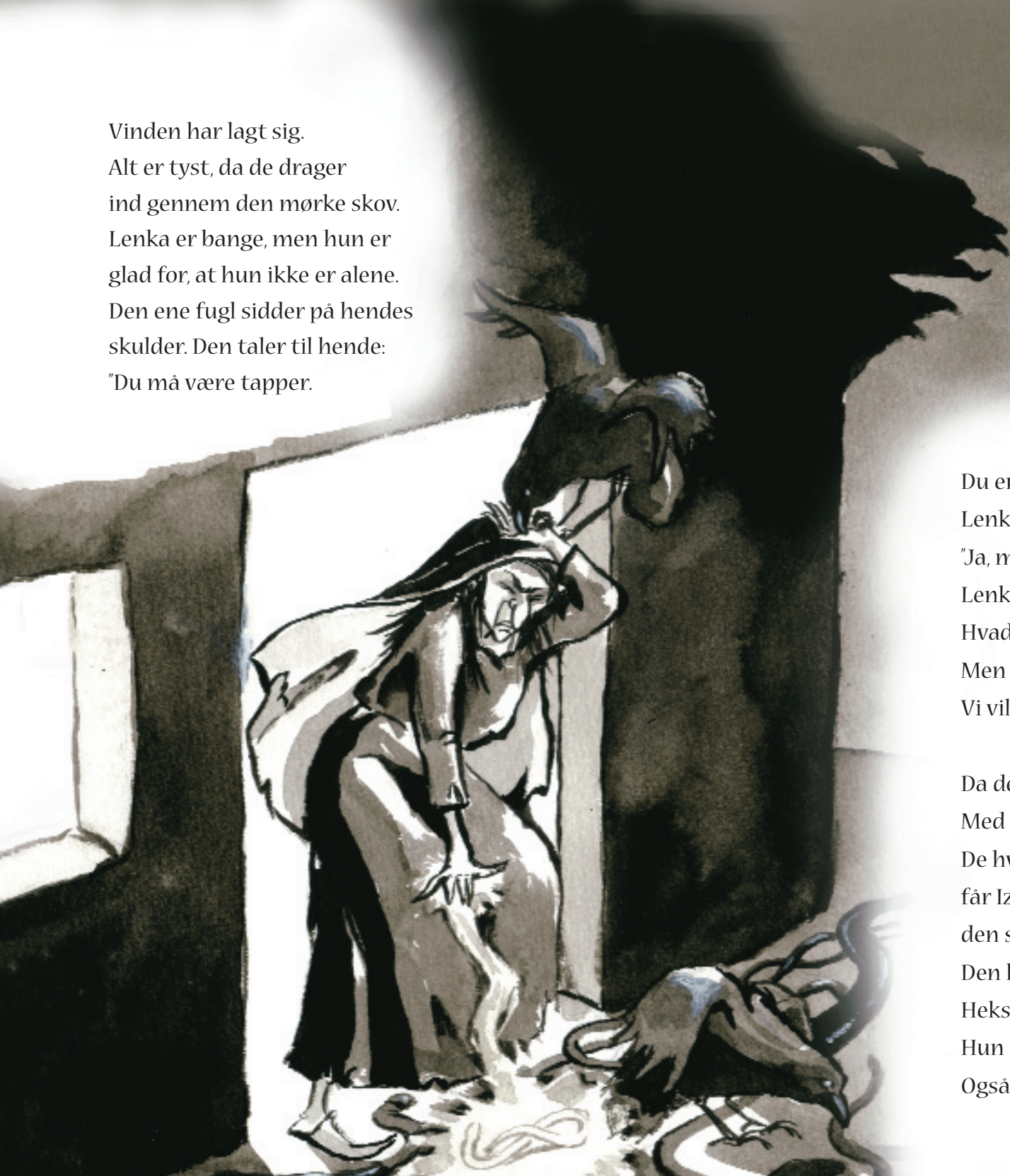

Natten bliver ved og ved.
Det onde mørke suger styrken
ud af hendes krop.
Hun synker sammen ved foden af et træ.
Det er, som om mørket trænger sig ind
på hende. De mange vilde øjne kommer
stadig tættere. Hun fryser og er bange.
Der er intet, hun kan stille op.
Heksen har vundet. Lenka lukker
sine øjne. Hun prøver at huske sin
far og mor og solen. Aldrig mere
skal hun mærke sin mors arme om sig.
Aldrig mere skal hun høre sin fars latter.
Da mærker hun et svagt pust mod
sit ansigt. Først tror hun, det er
noget ondt. Men pustet bliver
til et blødt kærtegn.
Hun åbner sine øjne.

En stor, sort fugl står foran hende
Det er den, der stryger sin vinge over hendes kind.
Det er, som om den vil sige hende noget.
Et øjeblik efter er der en fugl mere.
Den sætter sig på hendes skulder.
De to fugle kigger på hende.
Så taler de til hende.
Først kan hun ikke
forstå dem.
Deres stemmer er hæse og rå.
Men lidt efter lidt hører hun deres ord.
"Du er nødt til at gå tilbage til heksens hus.
Du er den eneste, der kan redde os."
Men Lenka er træt og bange:
"Jeg kan ikke. Jeg har prøvet.
Kun med nød og næppe
slap jeg derfra."
"Vi hjælper dig."
De to store fugle letter.
"Følg med os," siger de.

Vinden har lagt sig.
Alt er tyst, da de drager
ind gennem den mørke skov.
Lenka er bange, men hun er
glad for, at hun ikke er alene.
Den ene fugl sidder på hendes
skulder. Den taler til hende:
"Du må være tapper.

Du er vores eneste håb. Ved du, hvad du skal gøre?"
Lenka nikker: "Jeg skal have fat i heksens bog."
"Ja, men du skal også have staven med."
Lenka sukker: "Hvordan skal jeg komme ind i huset?
Hvad med alle de mange slanger?"
Men så siger den anden fugl: "Du må stole på os.
Vi vil give vores liv for dig."

Da de når frem til huset, letter de to fugle.
Med hæse skrig dykker de ned mod slangerne.
De hvæser og hugger efter de sorte fugle. Larmen
får Iza til at åbne døren. I samme sekund flyver
den største fugl mod hende.
Den hakker efter hendes øjne.
Heksens raseri er stort.
Hun skyder magiske stråler til alle sider.
Også hendes egne slanger bliver ramt.

Lenka sniger sig ind, mens heksen er i kamp.
Hun finder hurtigt bogen og staven.
Hun tør ikke blive i heksens hus.
Men hvordan skal hun komme ud igen uden
at blive set?
Hun må bruge vinduet. Hun kaster bogen
og staven ud og følger selv efter.
Udenfor skinner månen.
Den mindste fugl venter på hende. Sammen
hiver de bogen ind i buskene. Fuglen hvísker:
"Jeg kender bogen. Engang var det min.
Slå op på side 333." En sky går for månens
"Jeg kan ikke se noget." Lenka er lige ved at græde.
Fuglen siger: "Vær ikke bange, mit barn.
Jeg kan se i mørke. Vend siderne, så siger jeg til."
Da de når den rigtige side, vender månens
lys tilbage. Og nu får heksen øje på Lenka
med bogen. Hun retter sin finger mod pigen.
Den anden fugl hager sig fast i heksens hår.
Den hakker hende hårdt, men intet hjælper.

"Ækrum pragi!" skriger heksen.
En sort sky drejer rundt om hende.
Den former sig til et monster.
"Sig ordene, der står i bogen, og sving
staven," hvæser fuglen hæst.
"Skynd dig, eller vi vil alle dø!"

Lenka er helt tør i halsen.
Hun synker og presser sin stemme frem:
"Alba Singot. Lini Quem."
Med sine sidste kræfter svinger
hun staven.

I det samme ryster jorden.
Nattens mørke himmel revner, og solens lys bryder frem.
Den mindste fugl er væk. I stedet står Lenkas mor foran hende.
Også den anden fugl bliver sig selv.
Det er hendes far.
Heksens hus er væk. Iza selv sidder svag og grå på en sten.
Kinna den Smukke Fe rører ved hende med sin stav.
I det samme bliver heksen til aske.
Lenka kaster sig i sin fars favn.
De græder alle tre af glæde.
"Hvor har du meget kraft, mit barn," siger kong Buris stolt.
"Hun er jo halvt fe." Hendes mor smiler glad.
Solens lys har snart jaget alle onde skygger bort.
Lenka og hendes far og mor vender glade tilbage til slottet.
Samme aften holder de en stor fest.
Alle lysets væsner kommer for at fejre, at landet atter er frit.

GRISE-PASSERENS DRØM

Af Arne Simonsen

"Oink. Oink!" Der lyder en utålmodig grynten. Grisen har fået øje på otte-årige Josefa, der er på vej gennem baghaven med majsplanter. Det er nemlig hende, der passer familiens fedegris og to får.

"Oink. Oink!" lyder det igen fra grimestien, der er en lille mudderpøl bag et plankehegn. Josefa har fyldt den blå plasticspand med majsblade, og giver dem til grisen. Den guffer i sig og øffer tilfreds. Så går hun tilbage til huset, der er bygget af tørrede jordblokke. Hun skal vaske tøj i hånden. Vandet er iskoldt for fingrene, men det er hun vant til. Det er endnu en af hendes pligter, ligesom hun også er med til at lave majsmandekager hver morgen klokken seks. Majs-kornene skal pilles af kolben og males til mel på en stenblok. Det giver sved på panden. Bagefter skal dejen æltes og formes til mandekager, og til sidst skal de bages over ilden i brændekomfuret.

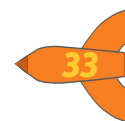
Josefa ser ud over de skovklædte bjerge. En halvtimes gang derfra, ad snoede stier, ligger lands-

byskolen. Hendes far, der er bonde, sælger somme-
tider lidt grøntsager eller tøj, som de væver. Men
han får ikke ret mange penge for det, så hendes
forældre har ikke råd til at sende hende i skole.
Hendes to små søskende skal også have mad. Og
så er hun jo en pige... Det er mest drengene, der
kommer i skole. Pigerne skal giftes og passe børn
og lave mad.

Men Josefa har andre planer. Hun drømmer om at
blive lærer. Josefa har gået et år i skole og kunne
godt lide at skrive, lege og møde nye venner. Men
hendes mor og far har ikke penge til at købe klad-
dehæfter, blyanter og bøger. Familien tjener under
syv kroner om dagen. Men nu har de søgt om
penge, så Josefa måske alligevel kan komme i
skole.

Hendes mor har aldrig gået i skole og kan hverken
læse eller skrive. Hendes far har gået seks år i skole
og synes, at uddannelse er vigtig, også for piger.
For ellers kan man ikke finde et job, men må arbej-
de derhjemme.

Josefa håber, at hun ikke skal være grise-passer
hele livet.

LæseRakettens indsamling går i år til at uddanne fattige indianske børn og unge i Guatemala.

Læs mere på www.ibis.dk/abc

Josefa Chumil fra Guatemala har ikke råd til at gå i skole, men må fodre familiens gris, vaske tøj og lave mad. LæseRakettens indsamling går til, at fattige indianske børn som Josefa får en uddannelse.

Foto: Arne Simonsen.

SLANGENS BID

Af Charlotte Blay

Det er svært at gå forbi Skolen under Træet. Aminas bare fødder tager små bitte skridt. Hun lytter til læreren, der fortæller og skriver på tavlen. Og til eleverne, der remser op i kor:

– En høne har to ben. En ko har fire ben. En sommerfugl har seks ben. En edderkop har otte ben...

Bare det var hende, som lærte alt det spændende i Skolen under Træet. Hun snuser og mærker den søde duft fra mangoerne, der gynger i træets grene.

Ganske langsomt sætter Amina sig på hug bag en busk. Hun stiller den tomme spand på jorden. Babyen, som hun har i tørklædet på ryggen, vågner og klynker.

– Shys, lille Isa, nu er vi i skole. Du må være stille. Amina vugger frem og tilbage med skuldrene, så babyen sover igen. Læreren fortæller om dyrene og skriver navne på tavlen. Børnene staver i kor. Også Amina bag busken. Men så står mor Zuvera pludselig over hende som en torden-sky af vrede.

– Sidder du der og driver igen, Amina, råber hun. – Har jeg ikke sendt dig efter vand, så lille Isa kan blive vasket! Af sted med dig, dit dovendyr.

Mor Zuvera langer hende en lussing, der synger. Amina er helt varm i kinden, da hun løber af sted efter vandet. Men hun tuder ikke. Hun ved, det er forkert at sidde og lytte til læreren, når hun skal hente vand.

Vejen tilbage fra vandhullet er altid streng. Vandspanden på

hovedet er tung som et bjerg. Og pludselig vejer Isa mere end en elefant på hendes ryg.

Lidt vand skvulper ud af spanden og løber ned i Aminas krusede hår. Det er dejligt, for solen brænder som ild.

I Skolen under Træet tegner læreren runde hytter på tavlen.

Børnene tæller i kor:

– En, to, tre, fire, fem, seks, syv, otte...

Amina stopper op og tæller sammen med de andre. Otte hytter er lige så mange år, som hun selv er. Det har Bedstemor Biba fortalt hende, og hun ved alt.

Læreren spørger eleverne, hvor mange ben en edderkop har.

– En edderkop har otte ben, ryger det ud af Aminas mund.

– Du må ikke svare, Amina, råber en af drengene. – Du går ikke i skole.

Amina går langsomt videre.

Nu tegner læreren æg på tavlen. Mange æg. Amina tæller ud af øjenkrogen.

– Der er 20 æg, råber hun, og sætter i løb.

En sjat vand skvulper ud af spanden og gør Isa våd, så hun vågner og begynder at hyle.

– Du skulle have hug, råber Mor Zuvera, da Amina sætter spanden på jorden. – Så meget vand du har spildt. Og Isa græder. Hun tager babyen og lægger hende til brystet. Det får straks den lille til at sutte i stedet for at hyle.

– Nu kan du vaske tøjet, siger Mor Zuvera og sparker et dybt fad med snavset tøj over til spanden.

Amina hælder vand over tøjet og begynder at g nubbe det med sæbeklumpen.

Da hun lægger det våde tøj over på en flad sten, kan hun ikke lade være med at tælle:

– En kjole. To nederdele. Tre farvede tørklæder. Fire korte bukser. Fem bluser. Seks af Isas små bukser.

Hun skyller tøjet og regner ud, at der er 21 stykker tøj. Dem hænger hun op på buskenes grene. Så tørrer de lynhurtigt i solen.

Bagefter skal hun vaske Isa. Men i samme øjeblik, Mor Zuvera tager babyen fra brystet og rækker hende til Amina, begynder hun at hyle igen. Og da Amina kommer sæbe på den lille nøgne brune krop, skriger hun som en kat, der bliver trukket i halen.

Heldigvis kommer Bedstemor Biba. Hun vil have, at Amina hjælper med at bære hendes tunge ting til markedet. Og da Bedstemor Biba bestemmer mere end Mor Zuvera, så slipper Amina for at vaske skrigeungen.

Der er lang, lang vej til markedet. Grusvejen er bagende varm i middagssolen. Hver gang der kører en bil forbi, støver det, så Amina kommer til at hoste. Når hun hoster, gælder det om at passe på fadet med jordnødder. Hun støtter med begge arme, så det ikke falder af hovedet. Hvis nødderne ender i gruset, bliver der ballade med Bedstemor Biba.

Den gamle kone går krumbøjet med sin stav lige foran Amina. Hun tager lange skridt. På hovedet bærer hun et fad med hønseæg. Godt det ikke er mig, tænker Amina. Hellere tabe jordnødder end æg, hvis det endelig skal gå galt.

Der er nogen fra landsbyen, som siger, at Bedstemor Biba er en heks. Men de siger det ikke højt. Hvis hun hører det, bliver hun måske vred og sender onde tanker. Bedstemor Biba ved næsten alting og kan gøre folk raske med urter og mærkelige ord. Men hun kan også gøre nogen syge og endda dræbe dem med trolddom, hvis hun bliver sur. Derfor er de fleste bange for hende.

Amina er ikke bange for den gamle. Ikke ret meget i hvert fald.

Engang da Amina var blevet stukket af en bi, smurte Bedstemor Biba noget på stikket, så det slet ikke gjorde ondt mere.

Fadet med jordnødder bliver tungere og tungere. Vejen er lang som en evighed. Markedet i Dalun ligger ved verdens ende. To drenge cykler forbi på én cykel. Den ene sidder bagpå og svinger med benene. Amina ville gerne bytte plads med ham. Hendes fodsåler er snart slidt helt op.

Så kommer der to kvinder med brænde på hovedet. Deres ben er unge og stærke, og de overhaler Bedstemor Biba og Amina. Den gamle sætter farten op, så Amina har svært ved at følge med.

– Har vi travlt, bedstemor? spørger hun.

– Vi skal nå at handle, før de bedste varer på markedet er væk, brummer den gamle.
Hun vender sig ikke om, men sætter kæppen hårdt i jorden for hvert skridt.

Endelig, endelig når de til markedet i Dalun. Amina er dødtæt. Hun sætter sig på jorden mellem alle varerne. Bedstemor Biba er allerede i gang med at sælge sine nødder og æg.

Der er tørrede små fisk og risboller og stegt gedeost. Der er levende høns og tomater og mango og majs og brænde og sæbe og meget mere.

Aminas ører bliver fyldt med snak og latter og høje råb. Næsen indsnuser lugten af fisk og frugt og ost og sæbe og andre gode sager.

Bedstemor Biba giver Amina en stor skive vandmelon.

– Du skal samle kræfter til hjemturen, siger hun. – Der får du noget at bære.

Amina slubrer og guffer. Det er skønt at spise vandmelon.

Der er gang i handelen. Bedstemor har fået solgt alle sine jordnødder og de fleste af æggene. I stedet har hun købt bananer og majs og sæbe.

De sidste æg bliver byttet for tomater.

– Du får 20 tomater for æggene, siger tomatdamen og lægger dem over i bedstemors fad.

– Der er kun 18 tomater. Der mangler to, siger Amina, der har stået og talt.

– Undskyld, siger tomatdamen og lægger to tomater mere i fadet.

Bedstemor Biba bliver vred på tomatdamen og truer med stokken.

– Hvis du prøver at snyde mig en anden gang, vil der ske en ulykke med dig!

Hun siger ikke noget til Amina. Klapper kun hendes kind, da hun anbringer det tunge fad med tomater og bananer på hendes hoved.

Vejen hjem er længere end vejen ud. Sådan føles det. Lang og varm og støvet. Bedstemors stav hamrer i gruset. Fødderne er ømme. Fadet tynger som en kæmpe sten. Men bedstemors fad må være endnu tungere. Hun har en vandmelon, som ligger og vugger oven i majsene og sæben. Tankerne kører i hovedet på Amina:

Et fad med tomater og bananer er tungere end et fad med nødder. Bedstemor Biba kan ikke tælle til 20. Mærkeligt, for hun er meget gammel. Måske har hun kun lært at tælle til otte, ni eller ti. Da bedstemor var lille, havde man jo ikke fundet på skolen.

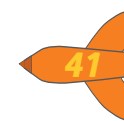
Da de langt om længe er ved at være hjemme, møder de børnene fra Skolen under Træet. De har fri nu og kommer gående med store smil. Bøgerne bærer de på hovedet, og blyanterne er stukket ind i deres krusede hår.

– Hej Amina, du kan tro, vi er blevet kloge, råber en af drenge.

Amina hilser ikke. Hendes læber snerper sammen. Hun har fået en sur smag i munden.

Men hun bliver glad igen, da Bedstemor Biba løfter fadet af hendes hoved og giver hende en banan i den ene hånd og en tomat i den anden.

Omme i skyggen bag lerhytten kan hun sidde på hug og spise i fred. Her får ingen øje på hende og sætter hende i gang med at arbejde.

Amina gnasker tomat og banan. Piller en torn ud af storetåen. Skriver AMINA i den tørre jord med en pind. Det har hun lært ved at lure ovre ved den store tavle under mangotræet.

Hun pirker med en pind til nogle myrer, der vandrer i en lang, lang række. En myre har seks ben, tæller hun. Det må være nemmere at gå langt med seks ben, end når man bare har to.

- Amina! Amina, hvor er du henne?

Det er Mor Zuvera, der råber. Amina tørrer sig om munden og dukker frem fra sit skjul.

- Du skal hente kvas til bålet, så vi kan koge mad. Mor Zuvera snuser mistænksomt til Amina, mens hun binder tørklædet med lille Isa fast på hendes ryg.

- Hvad har du spist?

- Jeg fik noget af Bedstemor Biba.

- Nå, af sted med dig. Vi andre skal også have mad.

Ude i det tørre buskland samler Amina kvas sammen med de andre piger. Både dem der går i skole og de andre. Alle familierne skal have kvas til madbålene. De snakker og griner. Amina fortæller, hvordan Bedstemor Biba var lige ved at blive snydt med tomaterne.

Kørerne går og gumler lidt derfra. Nogen af hyrdedrengene hugger mælk fra køerne. De lader mælkestrålerne piske ind i munden.

- I lyder som en flok skvadrehøns, råber en af dem til pigerne.

- Og I hugger mælk fra køerne. Det siger jeg, råber Amina.

- Så er du en sladrehøne, griner drengen.

- Sladrehøne, sladrehøne, råber drengene i kor.

Måske er det drengenes råb – måske er det straf, fordi hun vil sladre, der får slangen til at bide. Det svider som død og djævl i hendes ben. Hun skriger helt vildt og falder om på jorden og vrider sig.

Foto: Jørgen Schytte

Pigerne får fat i lille Isa og råber om hjælp, og hyrdedrengene kommer stormende med deres kæppe. De tæsker løs på den bugtende slange, indtil den dør.

Kvaset ligger tilbage i små bunker på jorden, mens pigerne bærer Amina hen til medicinmanden. En af drengene går med den døde slange, der hænger over en pind.

Medicinmanden undersøger slangebiddet i Aminas ben. Og han studerer den døde slange.

– Det er en af de giftige, siger han.

Så skærer han lidt i slangen med sin kniv. Bagefter drysser han noget pulver på kniven og tørrer det af med en tot græs.

Han dupper Aminas ben med græstotten, og hun åbner munden for at skrigе. Men det gør ikke ondt. Smerten forsvinder næsten, så hun lukker munden igen.

Mens de andre børn står i en tæt kreds og glørl, går medicinmanden rundt om Amina og lader små fjer dale ned over hende. Han ser op mod himlen og mumler mærkelige ord. Endelig stopper han og bøjer sig ned over Amina.

– Forfædrene siger, at du har været ulydig.

– Jeg ville sladre om drengene, græder Amina.

– Og hvad mere? Medicinmanden ser streng ud.

– Jeg har lyttet henne ved Skolen under Træet. Nu græder Amina, som om slangen bed en gang til.

– Det er forfædrenes straf, tordner medicinmanden.

– Jeg skal nok være lydig, hulker Amina.

Pigerne bærer Amina og lille Isa hjem i Mor Zuveras hytte.

Drengene henter kvaset til madbålene, selv om det er tøsærlbejde. Ingen synes, det er synd for Amina, at hun blev bidt af slangen. Hun har jo fået sin straf for at være ulydig.

Alligevel giver Mor Zuvera hende en stor mango og skælder næsten ikke ud.

– I morgen kan du passe lille Isa her i hytten, mens jeg arbejder i marken, siger hun.

Men det bliver ikke til noget, for lidt efter kommer Bedstemor Biba, og hun bestemmer det meste.

– Hvad er det, jeg hører, Amina!

Amina begynder at græde igen, mens bedstemor undersøger hendes slangebld. Det svider ikke længere i såret, men benet er hævet, og det dunker så underligt.

– Det ser ikke godt ud, siger den gamle til Mor Zuvera. – Giften er der endnu. Jeg tager hende med over i min hytte for at holde øje med det.

Mor Zuvera sprutter af vrede, men hun tør ikke sige imod.

Bedstemor Biba lægger friske urter og bær ind i en klud og hamrer på det med en sten.

Amina ser undrende, hvordan den gamle lukker kluden op og smører moset på hendes slangebld. Spyttter på det. Klapper forsigtigt. Binder så kluden om såret.

Der står en flok piger og glørl nysgerrigt gennem indgangen. Følger med i alt, hvad der sker.

– Vil en af jer hente Aminas mad hos Zuvera, siger Bedstemor Biba.

Et par af pigerne springer af sted. Alle gør, hvad den gamle heks siger.

Og ikke længe efter ligger Amina der på sovemåtten og får sin majsgrød. Stikker sin højre hånd ned i den varme grød og spiser i små klumper. Nyder det. Benet dunker næsten ikke mere. Her er rigtig rart.

Der hænger bundter af tørre urter oppe under lerhyttens stråtag. Og skind fra dyr med kløer på. Måske katte.

Og slangeskind uden slanger. Der er kurve med tørre bær og mærkelige frugter. Og midt i en vældig bunke jordnød-

deskaller ligger der en høne og ruger på sine æg. Aminas mave er dejlig fuld. Hun lytter til Bedstemor Bibas puslen, mens hun glider ind i søvnen.

Hun drømmer, at hun sidder i Skolen under Træet. Læreren skriver på tavlen. Amina remser op i koret sammen med de andre:

- En høne, en kat, en ged, en ko, en elefant...
- Hvor mange ben har en slange? spørger læreren.

Aminas hånd ryger i vejret. Hun er fuld af iver:

- En slange har nul ben! En slange har nul ben! råber hun.

Nogen rusker i hende.

- Du drømmer, Amina. Det er Bedstemor Biba.

– Jeg drømte, at jeg gik i skole, siger Amina med en lille skuffet stemme. Så vender hun sig om på sovemåtten og drømmer noget andet.

Den næste morgen dunker det ikke spor i Aminas ben.

Giften er væk, siger Bedstemor Biba, – men det gør måske lidt ondt, når du skal gå.

- Så kan jeg ikke hjælpe med arbejdet, siger Amina.
- Du kan sidde og afskalle jordnødder for mig, siger den gamle.
- Men først skal du i skole.

Amina tror, at hun har hørt forkert.

- Skole? Jamen det må jeg ikke for Mor Zuvera.
- Nu er det mig, som bestemmer, brummer den gamle og rækker hende sin vandrestav.

Ved hjælp af staven kan Amina rejse sig op og hinke efter Bedstemor Biba over til Skolen under Træet.

- Amina skal gå i skole, det siger forfædrenes ånder, brummer den gamle kone.

Skolelæreren bukker og nikker. Heller ikke han tør sige Bedstemor Biba imod.

Så beder han børnene på den forreste bæk rykke sammen. Amina sætter sig. Lægger staven og sender Bedstemor et kæmpe smil.

Læreren skriver på tavlen:

VELKOMMEN I SKOLEN AMINA

Børnene under træet staver ordene i kor. Aminas stemme lyder højest af alle.

Foto: Jørgen Schytte

CHARLOTTE BLAY FORTÆLLER:

Da jeg mødte Amina første gang, var hun otte, måske ni år. Hun måtte ikke gå i skole, fordi hun skulle arbejde i familien. Heldigvis skete der noget, så hun kom i skole. Da jeg sidst besøgte Amina i Ghana, var hun 18 år og gik i gymnasiet. Hun drømte om at blive sygeplejerske og arbejde i sin landsby.

TÆNK HVIS DER MANGLEDE EN BRIK I DIN KLASSE

Tænk engang, hvis der pludselig manglede en brik med et par venner i din klasse! En af dine klasse-kammerater startede måske aldrig i skolen, fordi hans mor og far ikke havde råd til at sende ham i skole. En pige stoppede lige pludselig. Vistnok fordi hendes mor blev syg, og hun skulle passe sine søskende og lave mad til familien.

Foto: Jacob Ljørring

Det er usandsynligt i Danmark, men det er hverdagen mange andre steder i verden. Hvert 7. barn i verden kommer aldrig i skole. I alt 100 millioner børn kommer ikke i skole. Det svarer til, at alle børn i Europa og USA aldrig kom i skole.

Heldigvis kommer flere og flere børn i skole. Og verdens regeringsledere har lovet, at alle børn skal i skole i 2015. En god og gratis skole, endda. Desværre går det lige nu alt for langsomt til at vi kan nå det.

Er det ikke dyrt at sende alle børn i skole, tænker du måske. Jo, det koster mange penge, men det koster ikke mere, end der bliver købt is for hvert år i Europa. Det er altså muligt at få alle børn i skole, hvis vi vil det og vil betale for det. Når vi kan sende en raket til Mars, kan vi også sende alle børn i skole. Tænk blot på, hvordan din hverdag og din fremtid ville være, hvis du ikke kunne læse!

Læs om børn, der aldrig kommer i skole, på www.ibis.dk/abc og deltag i "Send min ven i skole".

ARTAN

Af Merlin P. Mann

"Du holder dig bare væk, din orm!" snerrede Kern og pressede Artan op mod den kolde mur. Artan bed tænderne sammen og forsøgte at holde øjenkontakten med Kern, selv om blikket var iskoldt. Tykke Pommo stod bagved og storgrinede. "Der er sgu' ikke plads til horeunger på Akademiet..."

"Ja, de vil nok hellere have fede slagterdrengene, der ikke kan stave til deres eget navn..." hviskede Artan – men ikke lavt nok, for snart haglede slagene ned over ham.

"Vi er trætte af horeunger!" sagde Kern og placerede et sidste spark i siden på Artan, der lå knækket sammen på jorden.

"Lad ham bare ligge, Pommo. Hvis han har hjernen tilbage, holder han sig væk i morgen. Og hvis han er rigtigt kvik, ser vi ham aldrig igen!"

Artan blev liggende i lang tid. Det snurrede i hele hans krop, og det følte som om han ikke kunne rejse sig. "Det kan også være lige meget," tænkte Artan. "De har jo ret." Artan vidste godt, at det kun var de rigtige familiers børn, som gik på Akademiet. Hvad hjalp det at være den bedste i skolen til at læse og skrive? Man blev nok ikke Flodklanens udvalgte, hvis man ikke havde den rigtige far. Og Artan havde slet ingen far.

Det var blevet meget sent, før han kom hjem til det enorme pakhus ved byens flod. Artan fik lov at bo i Pakhuset, fordi han både kunne hjælpe med tallene og bogstaverne, men noget rigtigt hjem havde det aldrig været.

"Jeg har gemt lidt suppe til dig," sagde lille Tida, da han listede

sig ind i det store grovkøkken. Det åbne ildsted i midten stod og blussede godmodigt. Tida var forældreløs ligesom Artan, og selv om de ikke var rigtige søskende, havde hun på en måde altid været hans lillesøster. Artan smilede til hende og satte sig ned ved det store træbord, trak skålen hen til sig og begyndte at spise af den varme mad.

"Har du har fået klø igen, Artan?" spurgte Tida og satte sig ned over for ham. Artan nikkede. "Møgunger," sagde hun. "Det øje kommer til at se kønt ud ved Udvælgelsen i morgen."

"Jeg skal ikke til nogen Udvælgelse," sagde Artan og spiste videre.

"Hvad mener du? Du er den bedste i skolen," sagde Tida.

"Du fatter det ikke," snerrede Artan og knugede træskeen så hårdt, at hans knoer blev helt hvide. "Ved Udvælgelsen står man på en lang række foran Klanrådet og præsenterer sig én efter én med sit familienavn... men hvad med dem, der ikke har nogen familie?"

"Du kan da bare kalde dig Artan fra Pakhuset..." forsøgte Tida.

"Eller Artan Horeunge!" råbte Artan og slog så hårdt til den halvtomme suppeskål, at den fløj henover bordet og væltede ned i skødet på Tida. Hun sagde ikke en lyd. Selv i mørket kunne Artan se hendes øjne blive blanke af tårer. Hun rejste sig, stillede skålen over i vaskebaljen og gik. Artan ville gerne have sagt noget, men ikke engang da han sad helt alene tilbage, kunne han få et eneste ord frem.

Det var mørkt. Ikke bare almindeligt landevejsmørkt, men bælgmørkt. Det var først et godt stykke uden for byen, at Artan begyndte at tænke over, hvad han egentlig havde gjort. Han var jo løbet hjemmefra. Han var ude på vejene nu, ligesom Vandrerne. Dem, som ikke hørte til i klanerne. Dem,

som var uønskede. "Jeg kan lige så godt være på landevejen. Hvor skulle jeg ellers være?" tænkte Artan. "Skal jeg stille mig op foran alle de storsnude klanbørn og blive totalt til grin, fordi jeg ikke hører til? Så hellere blive væk – helt væk. Væk for altid!"

I det samme ramlede han ind i noget hårdt.

"Av! Hvad...?"

Et træ. Han havde haft så travlt med at tale med sig selv, at han var kommet helt ud i vejkanthen – og var gået lige ind i et træ. Artan begyndte at sparke til træet i raseri. "Væk! Væk! Væk!" hvæsende han og sparkede igen og igen og igen.

"Det tager alt for lang tid at fælde træer med fødderne," lød en rusten stemme bag Artan. Han vendte sig forskrækket rundt og så en skikkelse oppe på vejen. Selv om det var mørkt, kunne han se, at det måtte være en gammel mand. Klædt i en ulden, grå kutte og med en slidt lædersæk over den ene skulder. Han lænede sig træt op ad en knortet vandrestok og lignede en mellemting mellem en gal troldmand og en udslidt landevejsrøver. Selvom mandens ansigt var skjult i skyggen fra hans hætte, kunne Artan mærke det børende blik.

"Er det ikke lidt sent at være ude, knægt?" spurgte den gamle mand.

"Jeg er ude, når det passer mig!" fløj det ud af Artan. Den gamle mand brummede noget for sig selv, og Artan greb instinktivt en solid gren, der lå på jorden. Man kunne aldrig vide hvad sådan en vagabond var ude på.

"Er du faret vild?" spurgte manden. "Hvor er du på vej hen?"

"Ingen steder," sagde Artan trodsigt.

"Nå-nå," sagde manden og lo lidt for sig selv. "Jamen, så er du jo faret vild, for alle vejene her fører et eller andet sted hen."

Artan gik et skridt nærmere med grenen klar til forsvar, men den gamle mand fortsatte bare stille og roligt ud ad landeve-

jen. Artan stod et øjeblik og så på skikkelsen, der var ved at forsvinde i mørket. Han skulle lige til at råbe noget, da manden stoppede op, drejede hovedet og sagde: "Har du tænkt dig at stå dér hele natten?"

Artan så sig febrilsk omkring og sænkede så grenen. "Næh," sagde han stille og begyndte at gå efter den gamle mand. Han vidste ikke helt hvorfor. Det var bare som om han ikke kunne lade være.

Artan kunne godt mærke i benene, at han ikke var vant til landevejen – og slet ikke så sent om natten.

"Hvor skal vi hen?" spurgte Artan, men den gamle mand lo bare – en sær, skrattende latter, der fik en gysen til at fare gennem Artan. Hvad var det for en særling? Og hvad var det han ville med Artan?

"Hvem er du?" forsøgte Artan, men i samme øjeblik stoppede manden op og pegede op på en bakke med en lille forfalden stenbygning. "Dér!" sagde den gamle mand og gik med raske skridt hen over den mørke eng.

Artan blev stående i vejkanthen. Han kiggede over mod bygningen, der sikkert engang havde været et vagttårn. Kun den ene halvdel af taget var tilbage, der var store huller i væggene, og stenene var overgroet med roser og ukrudt. Den gamle mand blev stående i døråbningen.

"Vil du hellere sove i grøften?" råbte han.

Måske, tænkte Artan. Det ville nok være mere sikkert end at dele en ruin med en gammel særling. Men... også mere koldt. Og ensomt. Artan tøvede et øjeblik mere, og så løb han det sidste stykke hen til det forfaldne tårn.

Den gamle mand var allerede i gang med at bygge et lille bål i midten af det runde rum.

"Er du Vandrer?" spurgte Artan. Den gamle mand svarede ham ikke. Han fik ild i sit fyrtøj, og for første gang kunne Artan se det gamle, furede ansigt under hættten. Artan trådte et skridt tilbage.

"Hvis du er landevejsrøver, så kan du godt glemme det," sagde Artan. "Jeg har ikke noget, der er noget værd!"

Den gamle mand slog hættten ned og kiggede op på Artan. Han smilede bag sit uglede skæg. "Det har du da, knægt!" sagde han. "Det har bare lidt svært ved at komme ud gennem dit tykke hoved."

Hvad mente han med det? Artan havde lyst til at protestere, men det var svært, når man ikke anede, hvad manden talte om. Til sidst satte Artan sig bare ved bålet. Han var ved at være godt træt, men han turde ikke lægge sig til at sove. Gad vide hvem det gamle fjols er?

"Vil du ikke hellere vide, hvem, du selv er?" spurgte den gamle. Det gav et sæt i Artan. Var han virkelig kommet til at sige det højt? Eller havde den gamle bare gættet, hvad han tænkte?

"Jeg er... ikke nogen," sagde han forsigtigt. "Jeg har ingen far og ingen mor... og intet familienavn."

"Du er vel 'nogen' alligevel?" sagde den gamle, mens han tog et lille brød frem fra sin sæk.

"Jeg hører jo ikke til nogen steder," sagde Artan.

"Hvem har bestemt det?" spurgte manden og brækkede brødet over på midten. Han rakte Artan den ene halvdel.

"Det har... de andre..." sagde Artan og nikkede taknemmeligt, mens han begyndte at gumle det tørre brød i sig.

Den gamle mand rystede let på hovedet. "Ved du hvad skæbnen er?" spurgte han så.

"Det er vel alt det, man ikke selv er herre over," sagde Artan og smed et par krummer ind i bålet.

"Skæbnen er de muligheder, du har i dit liv," sagde den gamle.

"Du skal bare selv vælge en af dem."

"Der er da ikke noget valg!" sagde Artan og kunne mærke, hvordan hans kinder blev røde. "Det er jo lige meget, hvad jeg gør, så vil jeg altid være en horeunge og uden for klanen. Jeg kommer aldrig på Akademiet!"

"Nej, ikke så længe du er ude på landevejen..." sagde den gamle mand og trak på skuldrene.

Illustration:
Jan Kjær

"Du ved jo slet ikke, hvordan det foregår!" sagde Artan så højt, at den gamle mand hævede hånden for at dæmpe ham. Artan dukkede nakken og gentog stille: "Du ved jo slet ikke, hvordan det foregår..."

"En skæbne er ikke noget, man får forærende," sagde den gamle med en hård stemme. "Det er ikke en gave fra guderne. Du skal vise dig værdig til din skæbne!"

Artan så ned i flammerne, der bevægede sig ubestemmeligt frem og tilbage henover brændeknuderne. Det var som figurer af ild. Figurer, der dansede til en mærkelig, fjern melodi. Værdig? Det kunne han sagtens sige, tænkte Artan. Hvordan var det så lige man "viste sig værdig"?

"Med mod," sagde manden. "Du skal vælge din skæbne med mod, og du skal stå ved din skæbne med mod..."

Og hvad hvis det ikke var det rigtige valg? Artan så på den gamle mand.

"Det ved kun skæbnen," sagde den gamle og så på ham tværs gennem ilden.

Der var helt stille i lang tid. Artan kunne ikke få øjnene væk fra flammerne. Det føltes næsten, som om ilden kunne fortælle ham, hvad han skulle gøre, hvis bare han stirrede længe nok. Men hans øjne gled i, og til sidst gled han selv ned på jorden. Det sidste, han fornemmede, var varmen fra et uldtæppe og de gamle hænder, der nænsomt pakkede ham ind i det. Men da var han allerede på vej langt ind i søvnen og drømmene.

"Hvad laver jeg her?" tænkte Artan og trak hættten endnu tættere sammen om ansigtet, så ingen skulle genkende ham. Det var nu de færreste, der så i hans retning, for alles opmærksomhed var samlet om pladsen, hvor Klanrådet sad på sirligt udskårne bænke og betragtede rækken af spændte børn

foran dem. Udvælgelsen ville snart gå i gang, og der var en ivrig snakken, fnisen og tyssen blandt tilskuerne.

Artan pressede sig helt frem i klumpen af folk, mens det hele tiden rumsterede i hans hoved. "Hvad laver jeg her? Hvad laver jeg her?"

"ARTAN! Så kom du alligevel!" lød Tidas høje, klare stemme.

Artan gav en forskrækket lyd fra sig og slap sit greb om hættten. Han så sig forvirret omkring og fik øje på Tida, der stod lige bag ved ham og strålede som en sol. "Sssssshh!" hvislede Artan, men det var for sent. Han så op på rækken af børn og fik øje på Kern. Kern stirrede Artan direkte ind i øjnene og førte sigende en finger hen over halsen. "Du holder dig bare væk, din orm..." Artan vidste godt, hvad Kern tænkte.

"Ved flodens bud og visdommens magt..." sagde Klanrådets ældste med en dyb, messende stemme, "... søger vi morgendagens viise folk. Gennem flid, tro og lærdom skal de forstå vor klans pligter og rettigheder!"

Artans hjerte bankede hurtigere og hurtigere. Mens Kern og Pommo stod i rækken og grinede skjult til hinanden, dukkede Artan hovedet og trådte et skridt tilbage i menneskemængden. Var det virkelig meningen, at han skulle stille sig derop og være til grin? Artan blev svimmel og måtte lukke øjnene. Han trak vejret dybt. Stemmen fra Klanrådets ældste lød som en mærkelig, fjern melodi i Artans ører. Det var på tide at vælge. "Undskyld, jeg kommer for sent..." sagde Artan højt og trådte med tre store skridt ind på pladsen. Der gik et sug gennem flokken, og Klanrådets ældste stoppede midt i en sætning. Han sendte Artan et vredt blik, men viftede ham så på plads i rækken af børn, så Udvælgelsen kunne fortsætte.

"Store nar," kunne Artan næsten høre Kern tænke. "Du bliver jo ikke udvalgt alligevel, din taber. Artan Horeunge!"

"Lad kandidaterne sige deres navne!" sagde den ældste, og fra den modsatte ende af rækken begyndte børnene at træde et skridt frem og præsentere sig ved deres fulde navn. Artan svedte. Hans hænder var helt fugtige af sved, og han kunne mærke en sveddråbe trille ned langs rygraden under skjorten. Men valget var truffet nu, og det eneste, han kunne gøre, var at stå ved det. Om de så grinede ad ham og smed ham ud, om så Kern og Pommo bankede ham til plukfisk bagefter. Han havde valgt sin skæbne.

Artan kiggede op på Klanrådets medlemmer. En masse gamle, sure mænd. 12 af dem i alt. Med lange dybblå kapper og mørke, furede ansigter – og dér?! Dé, yderst til venstre, sad... Artan kneb øjnene sammen og havde lyst til også at knibe sig i armen. Det var jo ham – den gamle mand fra i nat. Han var næsten ikke til at kende i det fornemme blå tøj, men ansigtet var ikke til at tage fejl af. Artan stod som forstenet, og der nåede at opstå en lang og pinlig tavshed, før han endelig opdagede, at det var hans tur til at træde frem.

"Artan fra Pakhuset!" sagde han.

Havde der været pinlig tavshed før, var det intet mod den rungende stilhed, der opstod nu. Alle stirrede på ham. Alle. Og i Kerns kolde øjne var beskeden klar: Det skal du få betalt, Artan Horeunge.

Artan stirrede bare igen.

"Jeg har valgt min skæbne," hviskede han for sig selv. "Og det kan hverken du eller Pølse-Pommo gøre noget ved!"

Måske hørte den gamle mand hans tanke. Artan kunne i hvert fald tydeligt se det lille smil på hans læber.

"Udmærket!" sagde Klanrådets ældste. "Alle navne er skrevet ned. Klanrådet vil nu trække sig tilbage, og i morgen ved samme tid udråbes Akademiets seks nye lærlinge."

Klanrådets medlemmer rejste sig fra bænken, og snart var

pladsen omdannet til et virvar af børn og forældre.

"Artan fra Pakhuset!" sagde Tida stolt og tog fat i Artans hånd, og han var alt for forvirret til at trække den til sig, som han plejede.

Noget ramte ham hårdt på skulderen, og han vidste, uden at vende sig om, at det var Kerns knytnæve.

"Du kan ikke banke mig nu," sagde han roligt. "Folk kigger."

Henne ved bænken stod den gamle mand fra landevejen stadig og talte med Klanrådets ældste.

"Bank?" sagde Kern med en høj, falsk latter. "Hvem snakker om bank? Bare fordi man... klapper en ven lidt på skulderen?" Så sænkede han stemmen og hvædede: "Du er ikke så lidt fræk. Du skal ikke tro, jeg bare glemmer det her!"

Det var den slags, der plejede at få det til vende sig koldt i maven på Artan. Men i dag havde han en helt anden fornemmelse indeni – en ny og skinnende sikkerhed. Var det dét, den gamle mente når han snakkede om mod?

"Har du nogensinde tænkt på, Kern, at det kan være jeg kommer ind - og du ikke gør? Så må du finde en anden at banke..." sagde han.

Han tog Tida endnu fastere i hånden og begyndte at gå, før Kern kunne nå at svare. Og igen var det, som om han så den gamle mand smile ganske svagt, derovre på den anden side af pladsen.

"Hvem er han?" sagde Artan og pegede.

"Det er da Akademiets læsemester," grinede Tida. "Vidste du ikke engang det? Man siger ellers han er god at holde sig venner med, hvis man vil ind på Akademiet!"

Artan smilede. "Så nemt er det vist ikke, lille Tida," sagde han.

"En skæbne er ikke noget, man får forærende..."

TÆND ET LYS

Af Rushy Rashid

Foto: Rushy Rashid

"Kaki, Kaki, du skal op nu. Vi kommer for sent over til Haleema Baji."

Kakis mor sad på en skammel og var ved at vaske op efter morgenmaden. Køkkenet var blot et hjørne af den lille åbne gårdsplads foran det kammer, der udgjorde deres hjem. Der var ration på vand, så der var kun vand i hanen et par timer om morgenen og et par timer om aftenen. Derfor blev de få køkkenredskaber altid vasket af lige efter brug.

Moderen vaskede op med hurtige bevægelser efter morgenmaden, der bestod af en piratha og æggekage. Kaki elskede duften af piratha – et tyndt, rundt brød, der var lavet af mel og vand og stegt på en pande. Det osede helt vildt, men det var det bedste at få om morgenen sammen med en kop varm te med mælk og sukker.

"Kaki, Kaki, vi skal nå rigtig mange ting i dag. Haleemas storebror kommer på ferie fra udlandet. Kom så op – din dovne tøs," kaldte moderen med vrede i stemmen.

Kaki puttede sig længere ned under den varme dyne. Hendes søster, Nasreen, var stået op for lidt siden, så endelig havde hun hele sengen for sig selv... og hun nød hvert et sekund.

Men Kaki vidste godt, at den ikke gik længere. Hendes mor var færdig med at vaske op, og hvis ikke Kaki kom ud af sin seng nu, ville der blive ballade. Hun kunne i øvrigt godt lide at komme op til Haleema Baji, så hun smed dynen af sig og foldede både dynen og sengetøjet sammen. Hun flyttede charpoyeen – en seng, der blot var en træramme med flettede reb spændt ud mellem siderne og stillede den op ad væggen uden for kammeret. Der skulle gøres plads til, at hjemmets eneste rum nu kunne fungere som dagligstue.

Kaki var 14 år, og hendes søster Nasreen var 12 år. Hun havde ingen far, han var død af kræft for mange år siden. Lige siden havde hendes mor måttet arbejde for at forsørge sine to døtre. Kakis mor arbejdede som massør og fødselshjælper. Et par gange om ugen gjorde hun desuden rent hos nogle familier. Med de job tjente Kakis mor lige akkurat nok til, at de tre kunne få en hverdag til at hænge sammen. Men det var langt fra nok til, at Kaki og hendes søster kunne gå i skole.

Kort efter faderens død havde de haft en smule opsparing, som dækkede begge pigernes skolegang. Da den var sluppet op, havde Kakis morbror givet dem lidt penge, men det var kun nok til at dække udgifterne for den ene af pigerne. Det var blevet Kaki, for hun elskede skolen. For seks måneder siden – midt i syvende klasse – var det imidlertid også sket med Kakis skolepenge. Hendes morbror havde arbejdet i Kuwait, men var blevet arbejdsløs på grund af krigen mod Irak, og derfor kunne han ikke fortsætte med at hjælpe Kakis familie.

Nasreen viste større interesse i at lære at sy end bøger og skole. Derfor havde Kakis mor fået en aftale i stand med en syerske, hun kendte, og fik en aftale om, at Nasreen kom i lære hos hende. Nasreen fik ikke noget for det, men hun lærte til gengæld at sy. Og syersken fik et par ekstra hænder til de mange opgaver, hun havde. Alle var glade.

Hvis Nasreen blev god til at sy, kunne hun sy to sæt tøj om ugen. Folk betalte gerne 100-150 ruppees pr. sæt. Aftalen var så, at syersken ville beholde halvdelen, og Nasreen ville den anden halvdel. Det kunne altså blive til ca. 100 ruppees om ugen, og for de penge kunne de tre få dækket udgifterne til morgenmad hele ugen. Men det varede nok lidt, før Nasreen blev så god, så indtil videre måtte de klare sig med det, som moderen selv kunne tjene.

Det var tidligt om morgenen, og folk gik med raske skridt for at nå på arbejde i tide. Cyklisterne siksakkede mellem de gående og de kørende motorkøretøjer, både biler og rickshaws, i de smalle gader. Der var mange hestevogne på gaden netop på denne tid, for kuskene havde til opgave at hente og bringe børn til og fra skolen. Det var den god løsning, for

fædrene arbejdede ude, mødrene arbejdede hjemme med at passe hus og småbørn – og kuskene holdt således opsyn med skolebørnene på deres vej.

Kaki og hendes mor gik lige bag en hestevogn, fyldt med piger. Kaki kiggede længselsfuldt efter deres fine skoleuniformer. Lange lyseblå kjoler, hvide bukser og sorte sko. Udover havde de mørkeblå cardigans og store mørkeblå sjaler, som de dækkede deres hoveder med. Under det store sjal kunne man ane kanten af et smalt tørklæde i lilla.

Kaki havde stadig sin uniform låst nede i familiens eneste kuffert. Hun havde skoletasken med alle sine bøger og hæfter. Hun tog dem frem hver dag – om det så bare blev for fem minutter – og læste og øvede sig også i at skrive lidt hver dag, så hun ikke skulle glemme det.

"Se hvor du går, Kaki!" sagde hendes mor og holdt hende tilbage med en hånd. Kaki havde været ved at træde ned i en åben kloak. Hun var gået i sine egne tanker og drømt om, at hun sad i sin gamle klasse ved sit skrivebord – det med nummer 267. Der var ikke længe til eksamen, faktisk kun et par måneder. Hun håbede på et mirakel, for hvis bare der var penge til at betale for skolen, så skulle hun nok knokle for at læse op og bestå alle sine eksaminer.

Kaki ønskede, at hendes morbror snart fandt et arbejde, så ville han måske kunne hjælpe dem igen. For kun 3.000 ruppees ville hun have skolepenge til at kunne betale for både resten af året i ottende klasse, og niende og tiende klasse med. Det kostede kun 50 ruppees om måneden i skolepenge. Resten af pengene skulle bruges til at købe de bøger, der var højst nød-

vendige. Måske kunne hun købe dem brugt af pigerne fra de nuværende klasser. Og resten kunne hun sikkert låne. Hun havde længe leget med tanken om at tilbyde lektiehjælp til børn fra tredje klasse og op. Det kunne nok give 20-30 ruppees pr. barn.

Kaki vidste, at hendes mor virkelig arbejdede hårdt, for at få det til at slå til. Hvis bare det ville lykkes hende at overbevise sin mor om, at lige så snart hun var færdig med tiende klasse, kunne hun finde sig et arbejde, der var bedre betalt end hen-

des mor. Og så kunne hun hjælpe sin mor og søster.

Det var ikke altid sjovt at skulle gøre rent hos fremmede mennesker. Ikke alle folk var lige venlige. Nogle behandlede én som det skidt, man fjernede for dem. Nogle af konerne kunne være rigtig grove, men Kakis mor havde beordret hende til aldrig – aldrig nogensinde – at diskutere eller svare igen. Kaki hadede at komme i de hjem, men hun havde ikke noget valg.

I dag skulle de heldigvis gøre rent hjemme hos Haleema Baji. Baji betyder storesøster, og sådan tiltaler man de piger, der er ældre end én selv, for det er uhøfligt at tiltale dem ved deres fornavn. Haleema Baji tog sig altid tid til at spørge, hvordan det gik, og de fik altid frokost. Både Kaki og hendes mor spiste i køkkenet sammen med resten af familien. Der blev ikke gjort forskel.

Haleema Baji var meget betænksom, og hun gav ofte Kaki en af de historiebøger, hun havde liggende. "Så kan du holde din læsning ved lige," sagde hun altid. Haleema Baji syntes, det var synd, at Kaki ikke kunne gå i skole mere, men sådan var det nu engang.

"Det kan være, at du bliver godt gift, så kan din mand betale for din skolegang!" drillede hun. "Der venter sikkert en rigtig dejlig prins til dig, og som kommer og henter dig en dag!"

Kaki smilede blot til Haleema Baji. Men desværre var det ikke en prins, der ventede på hende. Det var en grandfætter, der var dobbelt så gammel som hende selv. Moderens kusine, der boede i en landsby fire timers kørsel fra Sialkot, havde været på besøg for et år siden, og havde antydnet en vis interesse for

Kaki som svigerdatter. Kaki havde set et billede af grandfæteren. Han var familiens ældste søn og levede af at køre rickshaw. Men det var ikke et fast arbejde, og desuden var han analfabet.

Kaki kunne slet ikke forestille sig at skulle dele sit liv med ham. Og at skulle bo i en landsby langt pokker i vold fra sin mor og

søster. Hendes mor havde i første omgang afslået sin kusines forespørgsel med det argument, at Kaki jo kun var et barn og ikke engang færdig med sin skole endnu. Det kunne kusinen godt forstå, men hun gav ikke op så let. I sit sidste brev havde kusinen nævnt, at de stadig var interesserede i Kaki. Og hvis det betød noget, skulle hun vide, at de ikke ønskede nogen form for medgift.

Normalt skulle pigens familie betale store summer i medgift, når man giftede sin datter bort. Så det argument var tungtvejende og havde fået Kakis mor til at genoverveje tilbuddet.

Kaki frygtede derfor, at kusinen ville komme rendende for at bede om hendes hånd igen. Det kunne ske, hvilken dag det skulle være. Og nu hvor Kaki ikke gik i skole mere, kunne hendes mor ikke uden videre afvise dem.

"Vi skal have skuret hele huset i dag. Min bror kommer fra Danmark med sin kone og børn i dag. De skal være her et par måneder. Jeg glæder mig meget til at se, hvor store mine nevøer og niece er blevet. Jeg tror, du vil kunne lide min niece, Kaki. Hun er næsten lige så gammel som dig. Hun bliver 15 år til maj, og måske bliver de her til hendes fødselsdag." Haleema Baji var helt opstemt.

Kaki lyttede interesseret. Det kunne være sjovt at lære en pige at kende, der boede på den anden side af kloden. Gad vide om hun overhovedet taler urdu, tænkte Kaki. Hun spurgte Haleema Baji.

"Drengenes urdu er ikke så flydende og rent, men man kan sagtens snakke med dem. Min niece har været rigtig god til urdu, men hun boede jo også her hos mig, da hun var barn.

Nu bor de i Danmark og taler mest sammen på det sprog, man taler der. Så jeg er spændt på, hvordan det går med hendes urdu,” forklarede Haleema Baji.

Hun bad Kaki hjælpe sig med at arrangere sovepladser og finde sengetøj og håndklæder frem. Og bagefter skulle de hjælpes ad med at lave mad.

Pludselig ringede det på døren, og alle rejste sig op. ”De er kommet, de er kommet,” lød det fra en af naboens unger. ”Udlændingene er kommet i en stor bil, kom og kig!” råbte en anden til de andre børn på vejen. Og så blev der kysset og krammet til den store guldmedalje.

Kaki blev i køkkenet og kiggede nysgerrigt efter niecen. Der var hun. Lige så snart hun fik øje på Haleema Baji, sprang hun om halsen på hende. Og de græd begge to af glæde over at se hinanden igen. Haleema Baji tog sin niece med ud i køkkenet og introducerede hende for Kaki. ”Det er Sultana, og det er Kaki,” sagde hun.

Kaki blev genert. Men Sultana rakte hånden frem og sagde meget høfligt goddag. Haleema Baji fortalte Kaki, at hun gerne måtte gå i gang med at varme maden, for de skulle spise lige om lidt. Sultana fulgte med Haleema Baji ud af køkkenet for at hilse på resten af den store familie.

Da gensynsglæden havde lagt sig, var det tid til at gå i gang med serveringen. ”Det dufter vel nok dejligt; har du lavet alt det mad?” spurgte Sultana. Det var let nok at forstå Sultana, men hun talte urdu med en mærkelig accent. ”Nej, jeg har bare hjulpet lidt til, det er din faster, der er mesterkokken,” svarede Kaki. ”Skal jeg ikke hjælpe dig med at finde bestik og taller-

kner”, spurgte Sultana og gik i gang med at vaske hænder.

Kaki havde troet, at familien fra udlandet ville sidde ved borde og stole og spise af det fine stel, så hun blev lidt overrasket, da alle pressede sig ind i det lille køkken. Men de satte sig enten på en skammel eller stol eller bare på en måtte på gulvet. Mens Haleema Baji serverede maden, gik Kaki ud til sin mor. Hun var genert over for Sultanas far og brødre. Moderen var blevet færdig med at gøre rent, og sad og hyggesludrede med Haleema Bajis mor. Lidt efter kom Haleema Baji ud og bad Kaki om at komme med ud i køkkenet, for nu var alle mændene og drengene væk.

Kaki satte sig ved siden af Sultana, og de faldt i snak. Kaki ville vide, hvilken klasse Sultana gik i. ”Ottende, går du også i ottende klasse,” spurgte Sultana tilbage. ”Nej, desværre ikke mere, men det gjorde jeg for et halvt år siden,” svarede Kaki. Sultana undrede sig over, at Kaki ikke gik i skole mere, så Kaki fortalte hende hele historien.

Pigerne sad længe og sludrede, om yndlingsfag i ottende klasse og meget mere, indtil Kakis mor kom og sagde, at nu skulle de hjem. Sultana spurgte, om de kom igen i morgen. Kakis mor fortalte, at hun havde aftalt med Haleema, at så længe. Sultana og hendes familie var på besøg, ville Kaki komme hver dag og hjælpe til med at vaske op og lave mad. Det lød godt, mente begge pigerne, og da Kaki sagde farvel, glædede hun sig allerede til næste dag.

Dagene – og mundtøjet – gik, og pigerne kom tættere på hinanden og blev rigtig gode veninder. Et par dage før Sultanas familie skulle rejse tilbage til Danmark, spurgte hun sin far

og mor, om de vidste, at Kaki ikke havde råd til at gå i skole.

"Ja, det er der mange piger i Pakistan, der ikke har," svarede hendes mor. "Men ved I også, at hvis ikke hun går i skole, så kan hun risikere at blive gift med en grandfætter, der er dobbelt så gammel som hende selv. Det er da synd, synes I ikke?"

"Jo, men hvad kan vi gøre?" Denne gang var det Sultanas far, der svarede. "Kan vi ikke hjælpe hende? Kan vi ikke give hende penge til hendes skolegang? For kun 500 danske kroner kan hun gå i skole i to og et halvt år, og det dækker både hendes bøger og uniform! Det er da helt vildt." Sultanas far og mor blev overraskede over datterens engagement.

De besluttede, at de ville give de 500 kroner til Haleema med det samme, og så skulle hun give Kaki skolepengene en gang om måneden. På den måde var man sikker på, at pengene gik til Kakis uddannelse.

Kaki troede ikke sine egne ører, da Sultana fortalte hende, hvad hun havde aftalt med sine forældre. "Du kan gøre din skole færdig. Du kan starte i skole igen i morgen, hvis du har lyst! Er det ikke bare dejligt?" næsten råbte Sultane begejstret.

Kaki var fuldstændig mundlam. Hun begyndte at græde og gav Sultana et langt knus. Det eneste, hun langt om længe fik fremstammet gennem tårerne, var et tak. Gud havde hørt hendes bønner. Hun lovede sig selv og sin Gud, at hvis hun fik muligheden, så ville hun selv hjælpe andre piger til at gå i skole.

Foto: Rushy Rashid

EFTERSKRIFT:

I dag er Kaki 37 år. Hun er gift med en mand, hun selv har valgt, og de har to børn sammen. Hun leder stadig den lille pigeskole i landsbyen, men har desuden åbnet – og bestyrer – en privatskole i sin fødeby Sialkot.

Kaki fik tændt sit lys – og har tændt mange andres med det!

SKAL PIGER OGSÅ I SKOLE?

"Dumt spørgsmål! – Selvfølgelig skal de da det!" vil du nok svare. Men det er desværre ikke en selvfølge for piger i mange af verdens fattige lande.

I år 2000 mødtes de fleste regeringschefer i verden, og lovede hinanden, at det skal blive bedre. De lovede, at lige så mange piger som drenge skal gå i skole i år 2005. Det blev skrevet ned i en erklæring, der hedder Dakar Erklæringen. Men siden da er de store løfter til verdens fattige piger næsten blevet

glemt. I dag er der stadig 13 millioner flere piger end drenge, som aldrig kommer i skole.

En af de vigtigste årsager til, at piger aldrig kommer i skole, er fattigdom. Hvis familien kun har råd til at sende ét barn i skole, vælger de tit en dreng. Det skyldes, at drenge ofte skal forsørge deres forældre, når de bliver voksne. Mens piger flytter hen til deres svigerfamilie, når de bliver gift. Det er altså en dårlig forretning at investere i pigers uddannelse. Sådan tænker fattige forældre i hvert fald typisk i Guatemala. Derfor støtter LæseRaketten i år særligt indianske piger i Guatemala til at komme i skole.

Rent faktisk er det netop særligt vigtigt at uddanne piger i de fattige lande. Piger, der har fået en uddannelse, kan nemlig passe bedre på deres små børn, når de bliver mødre. Hvis en mor har gået i skole, er hendes børn mere raske, flere af dem overlever, og flere af dem får en uddannelse. Man kan sige, at hvis du uddanner en pige, uddanner du en familie.

Alle børn skal have de samme muligheder, uanset om de er drenge eller piger. Det er en menneskeret. Derfor skal verdens regeringsledere også gøre en ekstra indsats for at holde, hvad de har lovet alle de piger, der ikke går i skole. Det må vi hjælpe dem med at huske på.

Foto: Ole Loumann

JEG TILGIVER ALDRIG MISS LOVEWOOD

Af Karen Skovmand

Jeg har ikke tilgivet Miss Lovewood. Og jeg kommer heller aldrig til det.

Ikke at min mening betyder noget. Slet ikke for mine forældre, hvis stemmer altid får en særlig taknemmelig klang, når de nævner hendes navn. Som om hun har reddet mig. Men Miss Lovewood reddede ikke nogen. Hun reddede ingenting. Og når jeg tænker på den tid nu, er det altid hende, jeg husker. Ikke det andet. Ikke skønheden. Ikke kærligheden. Ikke den korte tid hvor alle muligheder stod åbne for mig. Hvor jeg voksede, til jeg næsten ikke kunne rumme mere.

Miss Lovewood var vores guvernante. Alene det var forkert. Ingen havde guvernanter mere. Men vi havde. Det var mine forældres forsøg på at opdrage os til den verden, de syntes vi burde leve i. Jeg ved ikke engang hvorfor. Vi boede ganske vist på et slot – Egholt – og var af gammel adelsslægt – Sahlerne – men det havde været fornuftigere at opdrage os til at klare os selv. Det syntes de måske også, de gjorde. Meningen var, at jeg skulle rejse til en engelsk kostskole året efter, og derfor kom Miss Lovewood for at undervise min lillesøster Marie og mig. Særligt i engelsk, naturligvis. Men også for at lære os alt, hvad der skal til for at begå sig i livet, som min mor udtrykte det.

Miss Lovewood var det særeste menneske jeg nogen sinde

havde set. Hun var nok i slutningen af tyverne, men hun klædte og opførte sig rædsomt gammeldags. Håret var altid sat stramt op, bluserne altid højhalsede, og nederdelene altid mørke. Hun var meget bleg, og fik små røde pletter på kinderne, når hun blev ophidset over et eller andet. Hun var vel det, man kalder gammeljomfru. Marie og jeg var ikke i tvivl om at hun også var rigtig jomfru. Det mærkede vi, når hun læste sine elskede kærlighedsdigte op for os. Vi plejede at fnise lidt, for vi vidste, det bare var et spørgsmål om tid før øjnene løb i vand, og stemmen begyndte at ryste. Hun så det vel, men læste alligevel stædigt videre. Jeg er ret sikker på, hun ikke kunne fordrage os.

Men Egholt elskede hun. Det var også et rigtigt eventyrslot med høje, hvide mure og tårne, omgivet af en glitrende voldgrav og en grøn slotspark. Lige et sted for Miss Lovewood. Alligevel var hun også bange for det.

– Disse mørke gange, sagde hun allerede den første dag til mor. – Det er, som om jeg kan møde et spøgelse bag hver runding.

Mor lo. – Vi har ingen spøgelser her, Miss Lovewood. Det er ikke rigtig deres århundrede.

Og så tilføjede hun, lidt mere strengt: – Jeg vil ikke høre tale om den slags. Cecilie og Marie tror på så meget overnaturligt allerede.

Det var nok ondt af mig. Men Miss Lovewood indbød til at være ond. Aldrig så snart var min mor ude ad døren, før jeg fortalte Miss Lovewood, at Egholt skam havde masser af spøgelser.

– Åh, sagde Miss Lovewood og blegnede. – Hvilke spøgelser? Jeg smilede engleblidt. – Det ældste er Gustav Sahl. Det var ham, der fik slottet her af kongen. Han var slem til at straffe

bønderne, og det siges, at man stadig kan høre lyden af hans pisk ovre i vognporten.

Marie var hurtigt med på den. – Der er også Elisabeth Sahl, sagde hun. – Hun drev sin fætter til vanvid. Og Rose Sahl, som forelskede sig i en bondesøn og kastede sig ud fra tagafsatsen, da hendes forældre ville have at hun skulle rejse væk og giftes med en anden.

– Bondesønnen døde først, sagde jeg. – Ingen ved om han selv tog sig af dage, eller det var Roses far, der hjalp ham lidt på vej. Nu går han rundt ovre i Vestfløjen og leder efter sin tabte kærlighed.

Miss Lovewoods pudsig ansigt blev blegere og blegere, og jeg mærkede et stik af dårlig samvittighed. Derfor tilføjede jeg trøstende: – Han er ikke farlig, Miss Lovewood. Kun for unge, ugifte piger.

Men det skulle jeg ikke have sagt. Store, røde pletter begyndte at gløde på hendes kinder. Miss Lovewood følte sig åbenbart stadig ung eller ugift nok til at være i fare.

– Det var vist godt, jeg kom, Frøken Cecilie. For De har sandelig meget at lære om omtanke og gode manerer!

Hun så lige på mig, meget køligt og meget overlegent, og fra da af vidste jeg, at vi aldrig ville komme til at holde af hinanden.

Jeg puffede til Marie. – Ved du hvad, hviskede jeg. – Jeg synes vi skal sørge for at Miss Lovewood møder et par af Egholts spøgelser. Det ville næsten være synd andet...

Det var ikke særlig svært, for det er kun udadtil at Egholt er et eventyrslot. Bag den kønne facade er de tykke mure fyldt med gange, længange, fra den tid hvor tjenestefolk skulle være usynlige. Vi havde ikke tjenestefolk, så gangene var blevet glemt og de fleste stuer låst af. Men vi piger havde fundet

dem alle, og vi havde også fundet nøglerne til stuerne. Det var nemt at smutte uden om Miss Lovewood for at hviskekalde på hende bag de tykke forhæng. Eller knirke med de små panel-døre. Sommetider når hun gik tur i Vestparken, klædte vi os ud i gamle dragter, vi havde fundet, og så vinkede vi til hende fra vinduerne i de lukkede stuer. Vi skræmte hende fra vid og sans, og hun turde aldrig sige noget til vores forældre.

Det var under en sådan leg, at jeg første gang mærkede ham røre ved mig.

Først troede jeg bare, det var en pludselig trækvind der havde rørt mig. Men så kom den igen. Strejfede min nøgne overarm – jeg var i færd med at klæde mig om og stod i mit undertøj – på en måde ingen vind kunne. Og så mit hår.

Jeg blev ikke egentlig bange, for Marie stod lige ved siden af mig, og desuden føltes det rart. Derfor lukkede jeg øjnene og blev stående, mens dette underlige kærtegnede mit hår.

– Hvad er der? sagde Marie. – Hvorfor står du sådan?

Fornemmelsen forsvandt, og jeg forstod, at Marie ikke havde mærket noget. – Der er ingenting, sagde jeg til hende. Men det passede ikke. Der var meget.

Måske skulle vi have stoppet spøgelseslegen dér. Men jeg kunne ikke glemme den følelse, der var strømmet gennem mig, da jeg mærkede det dér underlige kærtegn. Og da jeg næste gang låste mig ind i den lukkede stue i Vestfløjen, var det uden Marie.

Først skete der ikke noget. Men så lagde jeg mine hænder på væggen. Jeg mærkede de gamle mursten under mine fingre, indtil det var, som om Egholt selv åbnede sig og ligesom sugede mig ind. Jeg blev en del af slottet, og det blev en del af mig.

Så kom det. Først som et stille åndedræt i mit øre, en følelse af varme mod min øreflip. Og så, så blidt som en sommervind, fingre der strøg ned over mig. Og jeg hørte for første gang hans stemme.

– Hvor har du været? Jeg har sådan ventet på dig.

Jeg var holdt op med at tænke, kunne ikke. Det her havde ikke noget med logik og fornuft at gøre. Jeg vidste bare, at han ville have mig, at han længtes efter mig, at han kun eksisterede for min skyld.

Alle piger burde opleve det. Alle kvinder burde høre en mand sige noget sådant, alle skulle prøve at blive elsket på den måde, blive rørt på den måde. Han hviskede blødt i mit øre. – Min blomst! Min rose! Rose, bliv hos mig.

Jeg forandrede mig. Næsten fra dag til dag. Der skete noget med min krop, med den måde jeg gik på, med ... ja, med alting. Jeg gad ikke længere lege barnlige lege eller læse barnlige bøger. Selv maden smagte anderledes. Ting, der tidligere havde været for sure eller for stærke eller for krydrede, blev nu pludselig til nye livretter. Oliven. Syltede agurker. Kommen og cayennepeber. Mine forældre var godt tilfredse med forandringen. Min mor købte nye kjoler til mig, der sad på en anderledes stram måde. Min far så på mig i kjolerne og udbrød uvilkårligt: – Jamen, Cecilie, du er jo blevet en ung kvinde.

Marie hadede mig for det, og jeg kunne ikke fortælle hende hvorfor jeg havde ændret mig.

Jeg kunne kalde ham til mig, når jeg ville, blot ved at røre ved Egholts mure og tænke på ham. Og jeg blev dristigere og dristigere. Selv i skolestuen... Ingen kunne jo se ham, og kun jeg kunne høre ham og mærke ham.

Illustration: Hans Høygaard

– Med Romeo og Julie har Shakespeare skrevet den største kærlighedstragedie i litteraturhistorien, sagde Miss Lovewood og fik røde pletter på kinderne ved tanken. Hah, tænkte jeg hånligt. Hun aner ikke, hvad kærlighed er. Jeg tør vædde på, hun aldrig har prøvet dét her... Og jeg rakte hånden bagud, skjult af stolen, og rørte ved de kølige hvide mursten. Jeg lukkede øjnene. Kom, kaldte jeg i mit stille sind. Kom, min elskede... Og det gjorde han. Hans ånde mod min kind, hans hånd mod min hofte, lige under ribbenene... – "Romeo, Romeo, hvorfor er du Romeo," brægede Miss Lovewood. Og så gik hun pludselig i stå. Jeg åbnede øjnene igen. Miss Lovewoods mund var blevet til et måbende hul i det blege ansigt. Hun stirrede stift på et punkt lige bag mig. – Miss Lovewood, sagde Marie drillende. – Har De det godt? De ligner en, der har set et spøgelse.

Hvor kunne han. Jeg var så rasende, at jeg ikke kunne sove om natten. Når ikke engang jeg havde fået lov til at se ham, hvordan kunne så hun...? Det var ikke til at bære. Til sidst, efter at have ligget søvnløs til efter midnat, steg jeg ud af min seng og forlod mit værelse så stille at hverken Marie eller Miss Lovewood vågnede. Jeg gik op til den lukkede stue hvor jeg først havde set ham, og tændte et lille lys. – Jeg vil se dig! sagde jeg højt ud i stuen. Men der var intet at se. Jeg trådte hen til væggen og lagde mine hænder på den. Selv da fik jeg ikke lov at se ham. Men jeg mærkede ham. Hans hænder lagde sig varmt, næsten besidderisk på mine skuldre. Stadig vred over hvad han havde gjort, rakte jeg min egen hånd op og mærkede ham. For første gang mærkede jeg ham gennem mine fingre. Han var høj. Og bredskuldret. Jeg løftede

mig lidt og mærkede hans ansigt. Jeg strøg ham over de høje kindben, mærkede det faste, levende kød, samtidig med at jeg ingenting mærkede. Jeg kan ikke forklare det. Men jeg blev panisk, sprang væk og ud af stuen, løb hurtigt ned til mit værelse og min seng. Der lå jeg rystende resten af natten.

Jeg bestemte mig for aldrig at opsøge ham mere. Jeg turde ikke.

Men jeg var ret sikker på, Miss Lovewood ikke havde den samme frygt. Jeg kunne se det på hende. Så hun ikke ligesom lykkeligere ud? Hun havde helt sikkert forandret sig. Håret sad ikke længere i en stram knude i nakken, men var mere løst sat op, og nogle dage tog hun sig endda tid til at krølle det og komme rød farve på kinderne – rouge, kaldte man det. Hun bestilte nye og smarte kjoler hjem fra et postordrefirma. Det var en anden Miss Lovewood, end den vi kendte, og jeg kunne ikke lide det. Slet ikke da hun med et selvtilfreds smil fortalte mine forældre at hun nu havde lært mig alt, hvad hun kunne, og at der ikke var nogen grund til at tøve længere. Jeg var klar til kostskolen.

Aftenen før min afrejse holdt mine forældre en lille afskedsmiddag for mig. Der var ikke andre end os og Miss Lovewood, men maden var god, og vi fik vin. Det var første gang i mit liv. Den smagte surt på min tunge, men jeg drak den alligevel. Min far holdt en lille tale for mig, og jeg kunne se min mor gnide en tåre væk. Det hele føltes, som om min egen barndom med ét slag var ovre, og jeg nu skulle til at være voksen og handle på egen hånd. Miss Lovewood var i strålende humør, og jeg tænkte, at det nok var udsigten til at slippe af med mig, der gjorde hende så glad. Men midt i det hele følte

jeg alligevel en pludselig lettelse. På kostskolen ville der ikke være nogen at mødes med, ingen usynlige kærtegn, ingen søvnløse nætter. Hvem ved? Måske kunne man endda prøve at kysse én, man kunne se.

Pletterne på Miss Lovewoods kinder blev rødere og rødere. Middagen syntes uendelig, indtil mor pludselig hørte uret slå og fandt ud af, at Marie og jeg skulle i seng.

Maries og mit soveværelse lå lige ved siden af Miss Lovewoods. Jeg sov altid let om natten, i modsætning til Marie der snorkede dybt. Så da Miss Lovewoods dør åbnede sig, hørte jeg det med det samme. Men jeg tvang mig selv til at blive liggende. Hvis det var hende, han ville have, så værsgo. Jeg havde mit eget liv at leve, og i morgen ville jeg være på vej langt væk fra Egholt.

Månen skinnede – det fineste sarte fuldmånelys faldt ind gennem de gamle, blyindfattede vinduesruder. Det lokkede mig. Det fyldte min krop med uro. Og til sidst kunne jeg ikke holde det ud længere. Jeg sprang op af sengen og løb ud på gangen. Der var iskoldt derude, og jeg mærkede en luftning mod min kind, som om der stod et vindue åbent et sted. Jeg fulgte efter luftningen, bevægede mig den velkendte vej opad. En enkelt gang hørte jeg stemmer, men de kom nedefra, ikke oppefra. Jeg løb op ad trapperne, kom til min egen, hemmelige, lukkede stue og så, at den var tom. Men luftningen mod min kind fortsatte, som var det ham, der kaldte mig. Jeg søgte atter opad, og fandt pludselig en åben dør. Den førte ud til tagafsatsen. Der så jeg ham.

Som en lysende silhuet mod rækværkets sten stod han, armene strakt ud mod mig. Han var nøjagtig så smuk, som jeg altid havde forestillet mig, han ville være. Jeg løb hen til ham, og mærkede ham holde om mig, hørte ham kalde sit kæle-

navn for mig: – Rose. Min rose. Min elskede. Kom med mig. Rejs ikke fra mig, jeg kan ikke leve uden dig.

Han lagde sin håndflade under min hage og løftede mit ansigt op. Og jeg så, hvad han så.

En pragtfuld, lysende måneskinsbro væk fra slottet. En vej væk. En udvej.

Jeg kunne ikke modstå ham. Han var alt for stærk. Han tog min hånd og trak mig med sig. Jeg trådte op på rækværkets stenkant – og hørte et forskrækket udråb nede fra terrassen. Der stod mine forældre og stirrede rædselsslagne op mod mig, og da jeg så hvor små de var, hvor langt der var ned.. så tøvede jeg et øjeblik.

Det var det øjeblik, Miss Lovewood udnyttede.

Hun sprang op på stenkanten, brød vores hænder, kastede mig til side med voldsom, voldsom kraft. Jeg faldt og slog mit hoved på stenene, så alting svimlede for mig.

Lægen sagde senere, det var vinen, der havde fået mig til at gå i søvne. Og hjernerystelsen efter faldet, der havde fået mig til at se, hvad jeg så. Mine forældre opfattede kun Miss Lovewood der skubbede mig væk fra kanten.

Jeg så Miss Lovewood. Med min elskede i hånden. Og jeg så ham se på hende i det øjeblik, han trådte ud på måneskinsbroen, og jeg ved ikke – jeg ved det ikke! – om han nåede at opdage det. Om han nåede at opdage, at Miss Lovewood havde presset sin krop ind i det hul i tiden jeg havde skabt.

Måske lykkedes det hende ikke. Måske slap han hende i det øjeblik, han så det. Måske var det derfor, hendes krop styrtede til jorden, knustes mod terrassestenene, blev fundet i en sø af blod.

Jeg ved det ikke.

Mine forældre talte altid siden så varmt om Miss Lovewood og lidt forundret om mig, som om jeg burde være mere taknemmelig. Men jeg var ikke taknemmelig overhovedet. Hun stjal noget fra mig. Hun stjal min kærlighed. Hun stjal min sjæl.

Jeg rejste til kostskolen året efter. Jeg brugte de ting, Miss Lovewood havde lært mig, og fik en fin eksamen. Men jeg finder aldrig en ny kærlighed. Og jeg tror ikke, jeg har lært at begå mig i livet.

Og nej. Jeg tilgiver hende aldrig.

HVID DAG

EN HISTORIE FRA NEPAL

Af Sally Altschuler

Det var jo ikke, fordi jeg ikke så den hvide bil. Vi så den alle sammen, Dipak, Nalini og alle de andre, der var på vejen. Jeg var på vej ud for at samle noget foder til gederne, men jeg ville først spørge Nalini, om hun ville med.

Den hvide bil dyttede ad os. Det gør de altid, bilerne. Jeg var stadig ikke så vant til det som de andre, for jeg havde jo ikke været her i lavlandet så længe. Der er så mange biler på den store vej.

Vi løb selvfølgelig. Jeg så slet ikke, hvor de andre løb hen. Jeg løb bare lige ud ad vejen, og pludselig blev jeg forvirret. Jeg kunne ikke finde ud af, hvor bilen var henne, og de andre var væk. Bilen blev ved med at dytte bag mig, og jeg løb bare væk fra lyden, lige så hurtigt jeg kunne.

Jeg ved ikke, hvad der skete. Jeg ville vistnok dreje væk, måske drejede jeg den forkerte vej, i hvert fald mærkede jeg et stød, som om det var elefantguden Ganesh selv, der daskede til mig med sin snabel. Jeg faldt, og i det samme gjorde det meget, meget ondt i min ene fod.

Jeg skreg. Så kiggede jeg på foden. Den sad fast under bilens store dæk. Så skreg jeg endnu mere.

Bilen flyttede sig, så min fod kom fri, og pludselig stod der to hvide mænd bøjet over mig. De må have været i bilen. Den ene lagde et hvidt håndklæde under min fod, men det blev ved med at gøre ondt. En masse andre mennesker dukkede op.

Nogen af kvinderne begyndte også at skrigе, og så kan jeg ikke huske så meget mere, end at jeg til sidst ikke orkede at skrigе

mere. Så græd jeg bare. Det var ikke, fordi det var holdt op med at gøre ondt.

Jeg var meget bange. Foden var ikke andet end blod. Jeg ville aldrig komme til at gå igen. Så ville jeg kun kunne humpe omkring med en krykke, ligesom Mahdev, tiggeren. Han blev også ramt af en bil engang, har jeg hørt. Der var ikke nogen, der ville tage sig af mig, og hvis jeg ikke døde af, at min fod var helt smadret til blod, så ville jeg dø af sult.

Jeg troede ikke, at det kunne gøre mere ondt, end det gjorde, men det gjorde det alligevel, da de løftede mig op i den hvide bil. Det gjorde så ondt, at der kom ligesom sådan nogle hvide gnister i mine øjne.

Hvis ikke det havde gjort så ondt, og jeg var så bange, så tror jeg, at det havde været sjovt at køre i den hvide bil. Jeg har aldrig kørt i en bil før, kun i bus, dengang jeg kom ned fra Dhamkot oppe i bjergene.

Dengang var jeg også bange. Mor var død, og far var rejst væk med en kvinde, som jeg ikke kendte. Min bror kørte med mig ned til Ataria. Der i nærheden boede min fætter Dinesh. Han skulle jeg bo hos, men min bror fortsatte til Indien. Der kunne han tjene penge, og så ville han måske købe noget jord og finde sig en kone. Så kunne jeg bo hos dem, indtil jeg selv blev gift. Men mens han var i Indien og tjene alle pengene, så boede jeg hos Dinesh og hans kone.

Jeg passede gederne og hentede brænde og vand. Dinesh var flink nok, men jeg tror ikke, at hans kone kunne lide mig. Især ikke da hun selv fik en datter. Det var et halvt år siden nu, men for det meste fik jeg mad nok.

Dinesh kørte med i den hvide bil. Dinesh's ven Samrat og hr. Pandey, den største mand i byen, var der også. De sad på bagsædet, og jeg lå hen over dem. Håndklædet var slet ikke hvidt mere. På forsædet sad de to hvide mænd. Den ene kørte.

Dinesh sagde, at de hvide ville køre os til hospitalet i Dhangadhi.

Jeg ved ikke, hvor længe vi kørte. Jeg sov vist noget af tiden, selv om det gjorde ondt. Dinesh og de andre sagde ikke noget. De hvide sagde heller ikke ret meget, og når de endelig gjorde, så var det på et helt umuligt sprog.

Jeg vidste ikke, at der fandtes så store byer som Dhangadhi. Nogle af husene var højere end de højeste kapoktræer derhjemme. Jeg nåede ikke at se ret meget, for vi kørte lige ind i hospitalet. Nogen mænd kom med en seng på hjul, som de lagde mig op på. Jeg skreg igen.

– I må ikke skære min fod af, skreg jeg.

– Nej, nej, svarede en af dem. – Bare rolig.

Der var en masse mennesker, der kiggede på mig. Det var, som om jeg var meget vigtig. Jeg kunne ikke lide det. En af dem havde en hvid jakke på.

– Det er lægen, sagde hr. Pandey.

Han havde nok været her før.

Jeg sagde ikke noget. Jeg var bange. Lægen så meget alvorlig ud. Han vil nok skære min fod af, tænkte jeg.

Men det gjorde han ikke. Han gjorde ikke noget. Der var en anden, som rensede den. Jeg behøver vist ikke mere at sige, at det gjorde ondt. De smurte noget på, som var godt, sagde de. Det var helt lilla. Bagefter fik jeg en forbindelse på. Den gik næsten helt op til mit knæ.

Så snakkede de sammen, de hvide mænd og lægen i den hvide jakke, men også hr. Pandey.

– Hr. Pandey kan tale engelsk, sagde Dinesh.

En gang imellem kiggede de på mig. De var jo mig, de snakkede om. Det var meget underligt. Der plejede ikke at være nogen, der snakkede om mig. I hvert fald ikke så længe, og slet ikke sådan nogle fine nogen.

Så fik jeg to små piller, som jeg slugte, og lidt efter bar de mig ud i bilen igen.

– De hvide mænd vil gerne have, at du kommer til et rigtig godt hospital, forklarede hr. Pandey. – De vil køre os helt til Nepalgunj. Der er det bedste hospital i Nepal.

Jeg sagde ikke noget. Jeg forstod heller ikke noget. Hvorfor ville de køre mig til Nepalgunj? Jeg vidste ikke noget om Nepalgunj, ikke andet end at det var meget langt væk. Hvor ville jeg ønske, at min bror var her.

Og så, midt igennem al smerten gik det pludselig op for mig, hvad det var, der var ved at ske. Jeg havde jo hørt om piger på min alder, der blev solgt som slaver i Indien. Dengang Sita forsvandt, så var der nogen, der sagde, at hun var blevet solgt, selv om hendes familie sagde, at det var en tiger, der havde taget hende. Nu forstod jeg det hele. Det var derfor, hr. Pandey skulle med. Nu hvor min fod var ødelagt, så kunne jeg jo ikke arbejde mere, og så måtte Dinesh se at slippe af med mig. Og det arbejde, som jeg skulle gøre i Indien, det kunne jeg lave helt uden min fod. Der var ingen, der talte om det, men alle vidste, hvad de piger, der kom til Indien, lavede. De var sammen med mænd.

De hvide mænd havde købt mig, og nu var vi på vej til Indien. Sådan måtte det være.

Jeg blev helt stiv af skræk, og jeg græd. Hr. Pandey blev ved med at fortælle, at på hospitalet i Nepalgunj, der ville min fod blive så god som ny, ja måske endnu bedre.

Solen begyndte at gå ned, mens vi kørte, og jeg blev søvnig. Det var nok noget med de piller. Selv om jeg strittede imod, så kunne jeg ikke holde mig vågen. Jeg håbede, at jeg aldrig ville vågne igen.

Men det gjorde jeg, og da dunkede det i min fod, som om der var nogen, der slog på den med en sten, men jeg glemte det

næsten, for bilen var stoppet uden for det største hus, jeg nogensinde har set. Jeg troede selvfølgelig, at vi var i Indien, men det var helt forkert.

Det var et hospital, for også her kom der to læger og lagde mig på en seng på hjul, men lægernes jakker var helt rene. De havde også hvide bukser, og sengen var meget nyere end den i Dhangadhi.

En af dem spurgte mig, hvad der var sket, men jeg sagde ikke noget. Jeg vidste slet ikke, hvad jeg skulle sige. Der var jo sket så meget, og måske havde de ikke solgt mig alligevel.

De rullede sengen op ad en rampe og ind i det store hospital. Samrat, Dinesh, hr. Pandey og de to hvide mænd fulgte efter. Alle de mennesker, bare på grund af mig. Det var ikke til at begribe. Dinesh og Samrat hviskede med hinanden. Ingen af dem havde været sådan et sted før. Hr. Pandey så ud som om, at det var helt almindeligt, og han snakkede hele tiden med de to hvide mænd. På engelsk, tror jeg.

Så skete der noget meget mærkeligt. De rullede sengen ind i et lillebitte værelse. Vi kunne ikke engang være der alle sammen, så de hvide, hr. Pandey og Samrat og Dinesh måtte blive udenfor, og jeg blev alene med de to læger.

En af dem trykkede på en knap, og så lukkede døren helt af sig selv, ligesom trolddom, men det mærkeligste var, at jeg kunne mærke, at hele værelset bevægede sig. Der var ingen vinduer, men jeg var helt sikker, og der var også en summende lyd, ligesom bier i en bikube. Jeg så på lægerne. De så ud som om, at der ikke var noget i vejen, men jeg var meget bange.

Det gav et ryk, da rummet holdt op med at flytte sig, og døren gled til siden. Vi var et helt andet sted. Måske havde de solgt mig alligevel, tænkte jeg. Det var jo derfor, at de andre ikke skulle med. Hvor mon jeg var kommet hen?

En af lægerne så på mig.

– Er det første gang, du kører i en elevator?

Elevator? Han talte på en måde, som jeg ikke var vant til, og det ord havde jeg aldrig hørt. Jeg nikkede.

– Vi har kørt dig tre etager op, sagde han.

Jeg nikkede igen. Tre etager op? Så var jeg altså stadig i det store hospital. Hvad så med de andre. Skulle de blive nede på jorden?

Der var en masse mennesker, og mange af dem var læger i hvidt tøj, men der var også mange kvinder i blåt. Det var sygeplejersker; det vidste jeg, for der havde engang været en i Dhamkot, som havde fortalt en masse til de voksne, om hvordan man ikke bliver syg.

Alle sammen så ud, som om de havde meget travlt.

– Så er jeg ikke i Indien, sagde jeg forsigtigt. Jeg ville jo ikke have, at lægerne blev vrede på mig, men de lo bare begge to.

– Nej, sagde den ene og smilede til mig. – Du er på det store, nye hospital i Nepalgunj.

– Ja, og du er meget heldig, sagde den anden. – Hvad hedder du? Hvor kommer du fra?

– Ishwori. Fra Dhamkot.

– Dhamkot? Hvor er det?

Jeg anede ikke, hvad jeg skulle svare. Dhamkot var min by. Der hvor jeg var født, og min mor døde, så jeg måtte rejse helt ned i lavlandet til fætter Dinesh.

– Langt væk, sagde jeg.

De rullede mig ind i et stort rum, som ikke bevægede sig. Der var store vinduer, og væggene var helt hvide. Der lå mange andre derinde, men kun en i hver seng. Nu kom der en sygeplejerske, og så lagde de to læger mig over i en helt ren seng. Den duftede af sæbe, og det hele var så hvidt. Så gik de.

Sygeplejersken spurgte også, hvad jeg hed, men hun ville også vide, hvad mit efternavn var.

– Ishwori... Negi.

Jeg tror, at det var første gang, nogen spurgte mig om mit efternavn.

– Du skal være her, Ishwori, sagde hun. – Lægen kommer om lidt.

Lægen? Var de to mænd ikke læger, selv om de havde hvidt tøj på?

– Du bliver hurtigt rask på det her hospital, sagde hun og smilede.

Hun begyndte at tage forbindingen væk fra min fod.

– Gør det ondt?

Jeg nikkede.

– Det kan jeg godt forstå, sagde hun og gav mig en pille.

– Så gør det ikke så ondt, sagde hun.

I det samme kom de to hvide, hr. Pandey, Dinesh og Samrat.

De to hvide smilede til mig og sagde noget til hr. Pandey.

– De spørger, hvordan du har det? sagde han.

Jeg havde ikke rigtig lagt mærke til, hvordan de så ud. Den ene var ung, den anden var gammel. Måske var det en far og hans søn.

– Godt, sagde jeg.

Den unge sagde noget til hr. Pandey.

– Han siger, at de nok skal sørge for, at du bliver rask.

Dinesh bøjede sig ned mod mig.

– Hvordan var det at køre i den der elevator? hviskede han.

– Den lød som en bikube, hviskede jeg tilbage. – Men hvordan er du kommet herop?

– Der er også trapper i huset. En hel masse.

Så kom der en anden mand i hvidt tøj.

– Det er lægen, sagde Dinesh.

Jeg ved ikke, hvordan han kunne se det. Nogen må have fortalt ham det.

Lægen kiggede på min fod, og så snakkede han med de hvide.

Det var bare så underligt at ligge der midt i det hele. Jeg syntes, at sengen var alt for stor, og jeg var alt for lille. Alle de mennesker, hvide mennesker, læger i hvidt og sygeplejersker, og de kiggede alle sammen på mig.

Den unge hvide snakkede meget mere end den gamle.

Måske var det ikke en far og hans søn alligevel.

Så ville den unge ikke have snakket så meget.

– De går nu, sagde hr. Pandey. – De vil gerne vide, om der er noget, som du har lyst til. Så vil de tage det med i morgen.

Det måtte være noget, hr. Pandey havde misforstået. Måske kunne han ikke tale rigtig engelsk alligevel. Hvorfor skulle de interessere sig for, hvad jeg havde lyst til? Og hvorfor ville de komme igen i morgen?

Jeg rystede på hovedet. Lidt efter gik de sammen med hr.

Pandey og lægen.

– Kommer de virkelig igen i morgen? spurgte jeg Dinesh.

Han nikkede. Jo, det sagde hr. Pandey, at de sagde. De arbejdede for et fremmed land langt borte, som gerne ville hjælpe vores land. Derfor ville de også hjælpe mig, når nu de havde kørt mig ned. Og deres land var et meget rigt land.

Samrath havde engang lært noget om det land. Han har jo gået i skole.

– Det er et meget koldt land, og det er meget langt væk. Meget længere væk end Indien, sagde han. – Alle mennesker er meget rige. De har masser af mad, og de kører alle sammen i biler. Dinesh nikkede.

– Du har været meget heldig, sagde han. – De betaler det hele. Det koster mange, mange penge at være på dette hospital. Samrath havde hørt om en dreng, som var blevet kørt ned af en lastbil. Ham var der ikke nogen der hjalp.

– Tværtimod, sagde han. – Lastbilchaufføren bakkede hen over ham en gang til, for at være sikker på, at han var død.

– Hvorfor det?

– Fordi han ikke ville betale for, at drengen kom på hospital. Dinesh nikkede.

– Ja, du har været meget, meget heldig.

Når de sagde det, så var det nok rigtigt. Jeg var heldig, fordi det var en af de hvide biler, der havde kørt mig ned.

– Hvorfor spørger de om, hvad jeg har lyst til?

Det kunne Samrath og Dinesh ikke svare på. De skulle ud og finde et sted at sove. De hvide havde givet dem penge til det. Jeg syntes, at jeg lå vågen hele natten, men det er nok ikke rigtigt. Lige da det blev lyst uden for vinduerne, så kom de to læger, der ikke var læger, og løftede mig over på en rulleseng igen.

– Nu skal du opereres, sagde den ene. – Så kan du snart løbe igen.

Jeg anede ikke, hvad han mente, men jeg sagde ikke noget, da de rullede af sted med mig.

Der var en kæmpestor lampe i det rum, hvor jeg kom ind. Den var større end solen, og de lagde mig lige under den. Der var mange mennesker i rummet, men de havde alle sammen masker for ansigtet. Det var meget uhyggeligt, og jeg blev bange for, hvad de ville gøre ved mig. Det måtte være noget ond magi med de masker. Måske ville de slå mig ihjel, så de hvide ikke skulle betale alle pengene til hospitalet. Mit hjerte bankede, som om det var ved at falde ud, men jeg gjorde ikke noget. Ikke før de ville lægge en maske hen over mit ansigt, så jeg ikke kunne trække vejret. Nu var jeg sikker på, at de ville slå mig ihjel, så jeg prøvede at skubbe dem væk, men det var helt umuligt.

De holdt mig fast, og en af sygeplejerskerne sagde, at jeg ikke skulle være bange, men bare trække vejret almindeligt. Jeg prøvede at dreje mit ansigt væk fra masken, men de var alt for mange og alt for stærke. Det sidste, jeg kan huske, var, at jeg tænkte på mor. Nu ses vi snart, tænkte jeg.

Men det var ikke min mor, der smilede til mig, da jeg vågnede. Det var en sygeplejerske.

– Se! sagde hun og pegede på min fod.

Den var pakket ind i et eller andet, der var helt hvidt og hårdt som sten.

– Det er gips, sagde hun. – Om tre uger skal det af, og så kan du begynde at gå igen.

Lidt efter kom Dinesh og Samrat, og senere kom de to hvide. Nu havde de en ung pige med.

– Goddag, Ishwori, sagde hun. – Jeg hedder Malati. Jeg arbejder for de fremmede, og jeg kan oversætte det, de siger.

Hun havde nogle ting til mig, som hun lagde på tæppet. En dukke med fint, lyst hår og en helt hvid kjole. Der var også en kam og et spejl.

– Det er til dig, sagde hun.

Jeg forstod ingenting. Hvorfor skulle jeg have gaver, fordi min fod var pakket ind i hvid sten?

– De spørger, om der ikke er noget, du har lyst til, Ishwori?

Jeg så billedet af mig selv i spejlet, og jeg så på hende. Hun var så smuk, med fin sminke og moderne, dyrt tøj, ligesom på de plakater jeg havde set med smukke kvinder.

– En banan, sagde jeg.

IBIS HJÆLPER BØRN TIL EN GOD UDDANNELSE

Ibis har uddannelsesprojekter i tolv fattige lande i Afrika og Latinamerika. Sammen med landenes regeringer, lærere og forældre sørger vi for, at flere børn kommer i skole og får en bedre undervisning end nu. Ofte kommer børn ikke i skole, fordi deres forældre ikke har råd til at sende dem i skole, eller måske fordi deres land er ramt af borgerkrig.

I mange fattige lande sidder der over hundrede børn i klasseværelserne, og lærer ved blot at gentage alt hvad læreren siger. Det er kedeligt, og mange børn dropper hurtigt ud af skolen uden at have lært noget. Ibis' projekter støtter derfor ikke kun, at flere børn kommer i skole, men også at undervisningen bliver bedre. Det skal være skægt, og man skal lære noget, ellers giver det ikke mening at gå i skole.

Når du læser i LæseRaketten, er du med til at hjælpe indianske børn i Guatemala, så de kan komme i skole. Projektet hjælper særligt piger, så de bl.a. kan få betalt deres udgifter til bøger og blyanter. Det er nemlig dyrt for fattige familier. Skoleprojektet støtter både, at flere børn kommer i skole, især piger, og at undervisningen på skolerne bliver bedre og mere spændende. Det koster kun 120 kroner at hjælpe en pige i 1. klasse i skole i et helt år.

Foto: Ole Loumann

Når mange tusinde danske børn læser med i LæseRaketten, er der rigtig mange voksne, der også gerne vil give penge til LæseRaketten. Derfor er du med til at få endnu flere til at støtte skoleprojektet i Guatemala. Hvis din klasse har lyst, kan I også selv samle penge ind til børnene i Guatemala. Så får I et bevis, der viser, hvor mange penge I har givet. Se mere på www.ibis.dk/abc

DEN HÆSE

Af Lene Kaaberbøl

Jeg kunne mærke hans blik som om han pegede på mig med en pistol. Det fik mig til at stivne midt i afsættet, og det er aldrig en god idé at stivne, når man leger space monkey. Jeg vidste med det samme, at jeg ikke havde lagt kraft nok i springet. Selv om jeg strakte mig vildt efter det ventilationsrør jeg ville have fat i, var det bare ikke nok, og så var det tyngdekraftens tur: Jeg faldt som en sten, mindst ti meter, før min monkey-line bremsede mig. Det gav et ryk, der klemte luften ud af mig, og så hang jeg ellers der og dinglede, som en fisk for enden af en fiskestang.

Pinligt. Det er den slags, der sker for de grønne, for nybegynderne, for amatørerne. Ikke for mig. Og så lige for øjnene af... Ja. Hvem var han? Han stod der for enden af Bill Borneos taxidock, men han lignede ikke en, der ventede på en taxi. Han lignede en, der ventede på mig. Han sagde ikke noget. Han blev bare ved med at se på mig med det dér laserblik, mens jeg ventede på at få så meget luft tilbage i lungerne, at jeg kunne trække mig op ad linen og tilbage til den lægte, jeg kom fra. "Er det her jeg skal hente pakken?" spurgte jeg.

"Ja. Hvis du ellers kan komme herved uden at falde..."

Hans stemme var dyb, men hæs. Ikke bare almindeligt hæs. Hæs ligesom hos nogle af de veteraner, der hang ud nede ved BoeJoe's Bar & Grill. Der var mere bar end grill over BoeJoe's, og jeg vidste godt, hvorfor det hvislede i struben på dem som fra en utæt samling på en luftslange. Sådan lød man, når man havde været udsat for et freno-gasangreb – og overlevet det. Min nysgerrighed røg mindst ti takker op ad interesseskalaen.

Jeg satte af igen – og denne gang lagde jeg al min springkraft i det. Jeg var ikke nogen amatør til det her, og bare for at vise det, gjorde jeg det uden line. Jeg svingede en gang rundt om røret, gled fem-seks meter, satte af igen, og lavede lige en ekstra salto, før jeg landede let og elegant foran ham, i perfekt balance.

"Det var dumt," sagde han.

"Hvad?"

"At springe uden line. Bare for at vise sig."

"Jeg er en stor dreng nu," sagde jeg fortørnet. "Jeg kan godt passe på mig selv."

"Tro mig, knægt. Det er der ingen af os, der kan. Og blærerøvene er altid dem, der dør først."

Jeg kunne ikke finde på noget at sige. Normalt er jeg ikke ligefrem mundlam, men selv om han hverken var tårnhøj eller bred som en udsמידer, så var der alligevel noget ved ham, som fik én til at miste lysten til at være fræk.

"Hvad med pakken," sagde jeg i stedet for. "Hvor skal den leveres?" Han brummede. "Det haster ikke så farligt. Er der et sted i nærheden, hvor man kan få lidt at spise?"

Først ville jeg ikke. Jeg havde et job at passe, og pengene tjente ikke sig selv. Og hvad var han egentlig ude på? Men han viftede mig om næsen med et cash-kort og sagde, han nok skulle betale for min tid. Han var bare sulten og kendte ikke nabolaget, sagde han. Til sidst tog jeg ham med på BoeJoe's. Det var ikke verdens bedste mad, man fik dér; de fleste faste kunder gik mere op i gin end i gastronomi. Men det lå i nærheden, og jeg ville ikke ind i en taxi sammen med ham. Uregistrerede gadeunger som mig er der ingen, der savner – i hvert fald ikke nogen, der går til myndighederne med det – og der gik tusind uhyggelige historier om børn der endte

som slaver for rumpirater, som forsøgsdyr på genlaboratorierne hos Fønix NGG, eller simpelthen som indholdet i en dåse hundemad.

Han havde ikke sagt, hvad han hed, så i hovedet havde jeg foreløbig bare døbt ham Den Hæse Mand. Han hørte åbenbart heller ikke til dem, der havde lært at tage hatten af inden døre. Ikke at den slags fine manerer var almindelige hos BoeJoe's. Det var bare dét, at jeg var ved at være godt nysgerrig efter at se hans ansigt, og det var praktisk taget umuligt. Man skulle næsten tro den hat var magisk – ligegyldigt hvordan lyset faldt, var hans fjæs hele tiden i dyb skygge.

Dagens Burger så ud, som om den selv var kravlet op på tallerknen. I hvert fald havde den efterladt sig et fedtet sneglespor hen over den hvide plastbakke. Den Hæse Mand betragtede den uden synderlig iver.

"Hvad med dig selv?" sagde han. "Er du sulten?"

Det er et monkeyback-bud stort set altid. Pengene er små, og man brænder nogle mega-kalorier af når man svinger og klatrer sig gennem Gehenna City uden andre hjælpemidler end sin monkey-line. Jeg ærgrede mig lidt over, at jeg ikke havde fundet et bedre spisested, men selv Dagens Burger kunne bruges. Og i det mindste var jeg nogenlunde sikker på, at BoeJoe ikke puttede rottekød i hakkemaskinen ude bagved. Jeg nikkede. Han skubbede tallerknen over til mig. Og så tøvede jeg alligevel. Det kunne godt være, at han var bedre vant, men hvorfor betalte han mig – dobbelt takst, oven i købet, jeg var jo ikke dum – for at han kunne sidde og se mig spise BoeJoe's burger?

"Hvad går det her ud på?" sagde jeg krigerisk. "Er du børnelokker eller noget? For så skal du altså ikke tro..."

Jeg gik i stå. Det var ikke fordi han sagde noget. Og jeg kunne

stadig ikke se hans ansigtsudtryk. Det var bare som om luften omkring ham pludselig blev koldere – med ca. 240 minusgrader celsius.

"Nej. Jeg er ikke børnelokker," sagde han.

"Okay, okay. Man ved bare aldrig, vel?"

"Nej," sagde han. "Det gør man vel ikke. Og din mor har vel advaret dig mod fremmede mænd?"

"Næh," sagde jeg. "Ikke rigtig."

"Hvor er hun?"

Det var et sært spørgsmål at stille, syntes jeg. Og jeg havde ikke lyst til at svare. Jeg trak bare på skulderen. "Et eller andet sted."

Det var det nærmeste, jeg kunne komme det. Jeg havde ikke set hende i seks år, og jeg anede ikke, om hun var død eller levende.

"Du bor ikke hos hende?"

Hvad var han ude på? Hvorfor var han så interesseret? Jeg kunne mærke hans blik igen, det dér laser-sigte-blik der havde fået mig til at stivne og falde, som om jeg var en sølle nybegynder.

Og så nåede jeg ikke at spekulere mere over det, for i samme nu eksploderede den fedtede rude ud mod gangbroen, så stumper af sikkerhedsglas haglede gennem lokalet som blanke projektiler. Lufttrykket blæste mig bagover sammen med stolen, og det var måske det eneste, der reddede mig fra at komme til at ligne Dagens Burger – en klump blodig hakkekød, der ikke så særlig appetitlig ud.

Den Hæse Mand råbte noget, men jeg kunne ikke høre hvad. Faktisk kunne jeg ikke høre noget som helst – jeg kunne bare se hans læber bevæge sig, som en film uden lyd på. Han greb mig i armen og halede mig hen over gulvet, gennem staldøren og hen over de røde plastfliser i BoeJoe's køkken til bagdøren. Den var låst. Det overraskede ham vist ikke. Han trak en lille firkantet plasticdums frem ad frakkelommen og klaskede den mod dørpanelet. Der kom et lysglimt, og så var der pludselig ikke mere nogen bagdør.

Der var noget galt med mine ører. Lyden var begyndt at komme tilbage; jeg kunne høre råb og rabalder bag os, men det rungede og skraldrede så sært, og jeg kunne kun høre

nogle af ordene.

"... fik ham...?"

"...henne...?"

"... også drengen..."

Den Hæse Mand bøjede sig over mig. Han rørte ved min hals, og det var først da, det gik op for mig at der løb blod ud af det ene øre.

"... du høre... jeg siger?"

Både ja og nej... men jeg nikkede.

"... af sted... .. hurtigt du kan... Nu!"

Han nærmest smed mig ud gennem hullet i muren. Men jeg havde ikke brug for hans advarsel – da jeg så de skikkelser der dukkede op bag ham, kunne jeg godt selv regne ud, at BoeJoe's var et usundt sted at opholde sig lige nu. Jeg hængte monkey-linen fast og kastede mig ud i det frie rum.

Det tog mig næsten to timer at nå hjem. Okay – mange mennesker ville nok ikke kalde min lille rede bag varmestationens transformer-panel for et hjem; det var en lavloftet krybegang, der var mindre end en meter bred, og et virvar af rør og ledninger gjorde rummet endnu mere trangt. Men jeg havde boet der i over et halvt år nu, og endnu havde ingen opdaget at jeg var der. Jeg havde to soveposer, en lampe og et par gamle spil, og en stålkasse som forhindrede rotterne i at nå mit lille nødlager af kiks og tofu. Det var nok til at gøre det til et hjem for mig. Og lige nu var jeg mere end almindeligt glad for at se det; mine hænder rystede så slemt, at jeg næsten ikke kunne skrue panelet på plads igen efter mig..

Jeg havde sindssygt ondt i ørerne. Men det var mere end det. Jeg blev ved med at se det for mig: hullet i muren hos BoeJoe's, manden med hatten der stod der med ryggen til, mellem mig og...

Og det var så derfor, jeg rystede. Mellem mig og Napperne. Forestil dig at nogen har trukket al huden af et menneske og erstattet det med skinnende, halvt gennemsigtig plastic. Forestil dig, desuden at indersiden af den dér nye plastic-hud er tæt besat af kabler og kredsløb, nogle hårfine, andre så tykke som en lillefinger. Forestil dig, at du kan se hjertet banke og blodet løbe rundt. Og at øjnene alligevel er mere døde end en død mands.

Kan du se det for dig? Godt. Så ved du, hvordan Napperne ser ud. De er omvandrende neural-net. De ved alt, hvad Nettet ved. Hvis du bruger et cash-kort, kan de finde dig. Hvis du åbner en elektronisk dør, kan de finde dig. Hvis du bruger et offentligt toilet, hvis du spiser på en scannet restaurant, hvis du sover i en registreret seng. De giver aldrig op, og de går gerne gennem ild og vand for at nappe dig – og den dér perma-plasthud kan tåle alt mellem -60 og +240 graders celsius. De er ækle, og det værste er, at de var helt almindelige mennesker engang – før Fønixs NGG fik fat på dem og lavede dem om. Det var ikke så længe siden, nogen havde haft held med at sabotere Fønixs Laboratorierne, så Napper-operationerne var blevet standset i det mindste for en tid. Da folk i Gehenna City hørte det, jubledes de, som om Gehenna Tigers havde vundet spaceball-mesterskabet. Der er ingen, som ikke er bange for Napperne. Hvis Napperne er efter dig, kan du løbe – men du kan ikke gemme dig. Ikke i længden.

Det så stærkt ud til, at Napperne var efter Den Hæse Mand. Det var så hans problem. Men jeg havde jo hørt det: ...drengen også... havde de sagt. Og drengen – det var mig. Jeg rullede mig sammen i soveposen og prøvede på at holde op med at ryste. Hvorfor? Først Den Hæse og hans laserblik.

Og nu også Napperne. Hvorfor var jeg pludselig blevet så pokkers interessant?

Jeg vågnede ved at nogen rumsterede ude i varmecentralen – mere end én, jeg kunne høre stemmer. Det lød stadig sært og rungende, og mine ører gjorde stadig ondt. Og det var nu jeg havde brug for den bekvemmelighed, mit lille hjem desværre ikke havde: en nødudgang. Selv mine stakkels mishandlede ører kunne nemlig sagtens genkende Den Hæses hudløse stemme.

Hvordan havde han fundet mig? Jeg kunne høre dem banke undersøgende på panelerne, og det var kun et spørgsmål om tid, før de fandt det der sad løst. Men hvordan vidste de overhovedet, at det var her, de skulle lede? Var han sluppet fra Napperne eller... tanken fik mig til at knytte hænderne så hårdt, at neglene borede sig ind i håndfladen... eller havde han ført Napperne lige til mit gemmested?

De fandt panelet. Jeg trak mig så langt ind i mørket, som jeg kunne, men jeg vidste godt, det ikke nyttede noget. Han stak hovedet ind gennem hullet og så direkte på mig, som om han virkelig havde laser-blik.

"Kommer du selv ud, eller skal jeg komme ind og hente dig?" sagde han.

Han var ikke alene, men i det mindste var det ikke Napperne, han havde med. Muskelhjerteret Sam havde stadig sin egen hud, og selv om han ligesom Den Hæse var i almindelig civil frakke og hat, så stod der på en eller anden måde marinesoldat stemplet hen over hele hans imponerende fysik. Det var ham, der holdt mig i armen, og det var nogenlunde som at være tøjret til en hval. De havde en blå aircar, og denne gang måtte jeg ind i den, hvad enten jeg ville det eller ej. Den Hæse så på mig tværs gennem kabinen.

"Du siger ikke så meget," sagde han. "Er der ikke noget, du vil spørge om?"

Jeg trak på skulderen. Jeg vidste godt, hvordan de havde fundet mig. Scanneren i Sams anden hånd blinkede stadig hidsigt rødt og pegede på mig med en stædig han-er-her markering. Den Hæse havde tydeligvis fået plantet en sladrebank på mig hos BoeJoe's. Nu om dage behøvede sådan én ikke være større og tykkere end en fregne.

Det eneste spørgsmål jeg virkelig gerne ville kende svaret på, det var dét her: Hvad ville han med mig? Og det troede jeg ikke, han ville svare på.

"Hvor skal vi hen?" spurgte jeg til sidst i stedet for.

"Sct. Helens Skolen."

Åh ja, sikkert. Selvfølgelig havde de skygget mig tværs gennem byen, gravet mig ud af varmecentralens væg og kidnappet mig bare for at følge mig i skole på Gehenna Citys næstfineste kostskole. Hvor dum troede han, jeg var?

Men det var utroligt nok Sct. Helens hvide hovedbygning vi landede ved. I en docking hal der mere mindede om en park end en hangar. Jeg mener, der var træer – flere meter høje, med blade og alting. Jeg havde aldrig før set en plante der var højere end en dværgbregne. Og Sct. Helens egen forstander kom personligt ud og tog imod.

"Goddag, Jonathan," sagde hun og gav hånd, akkurat som om jeg var en af de fine folks unger. Hvor vidste hun fra, hvad jeg hed?

"Øh... goddag," mumlede jeg. Hendes hånd var varm og tør og slank som en fugleklo, men håndtrykket var alligevel fast og stærkt. Det var svært at sige, hvor gammel hun var, men nok i hvert fald over 40. Og hendes øjne var næsten lige så laseragtige som Den Hæses.

"Ja, det er jo lidt uden for den normale optagelsestermin, men

vi må jo se, hvad vi kan gøre.

Jeg kan under alle omstændigheder forestille mig at en del specialundervisning bliver nødvendig i starten."

Hvad talte konen om? Hun lød fuldstændig som om hun forestillede sig, at jeg skulle gå her.

"Han er kvik nok i hovedet," sagde Den Hæse, "når han ikke har bestemt sig for at være dum."

Jeg så fra den ene til den anden og følte det, som om jeg var landet på en anden planet. Det ene øjeblik havde alt været normalt; kaffemaskinen var brudt sammen, jeg var sulten og træt, og bandede over at det lige var mig Georgiou fra budcentralen valgte at sende helt ud til Bill Borneos taxi-dock. Så var det, han havde fået mig til at falde, Den Hæse. Og det var, som om jeg ikke var holdt op med at falde siden. Eksploderende vinduer, Nappere, blødende ører, aircars og kostskoler... hvad havde det med virkeligheden at gøre?

"Jeg bliver nødt til at se at komme videre," sagde Den Hæse.

"Opfør dig pænt, Jonathan. Du er ikke nogen gadeunge mere."

Han vendte sig og gik. Og det var, som om min eneste chance for at få en forklaring på det her forsvandt ud af rummet sammen med ham.

"Denne vej," sagde forstanderen og førte mig af sted i den modsatte retning, ind i skolekomplekset.

Der var så rent. Pastelgrå vægge med kunst på, tæpper på gulvet, en diskret duft af sæbe og syrener... det var lysår fra BoeJoe's og varmecentralen. Det var som om den lange gang førte hen til et helt andet liv. Pludselig kunne jeg mærke, hvor beskidt jeg var. Pludselig kunne jeg lugte min egen lugt, og den var ikke god. Sådan er det jo, når man højst kan snyde sig til at vaske sig lidt under armene i ny og næ ved håndvasken på et offentligt toilet. Jeg passede ikke til de bløde tæpper og al den

ordentlighed og renhed. Men det var nu ikke det, der fik mig til at sætte hælene i.

"Lige... lige et øjeblik," stammede jeg. Og før hun kunne nå at gøre noget, havde jeg svunget mig ud gennem vinduet til landingshallen. Et nedløbsrør, en gren fra et træ... de havde jo træer her!... et langt spring og en hård landing. Jeg haltede lidt da jeg løb videre, men jeg nåede ham lige som han og Kæmpesam skulle til at sætte sig ind i den blå aircar igen.

"Vent!"

Han standsede.

"Hvad vil du?" spurgte han.

"Jeg vil... jeg vil vide hvorfor. Jeg vil vide hvem du er. Jeg vil vide hvad fanden der foregår!"

"Kan der ikke ske noget godt i dit liv uden at du er nødt til at vide hvorfor?"

"Nej!"

"Jonathan. Det er det bedste sted jeg kunne finde. Du kan blive her, til du er voksen og i stand til at klare dig selv."

"Jeg kan allerede klare mig selv!"

"Jeg har jo sagt det – det er der dybest set ingen af os der kan. Det er ikke nogen skam at få lidt hjælp nu og da. Og jeg vil gerne hjælpe dig – men du bliver nødt til at være lidt mindre nysgerrig."

"Så hvis jeg stiller et par spørgsmål – så tager du det hele fra mig igen? Og sender mig tilbage til gaden?"

Der gik en sær bevægelse gennem hans skuldre under frakken. Mere end bare et skuldertræk. Det var nærmest, som om han havde et eller andet tungt hængende over sig, som han havde mest lyst til at få af.

"Nej. Der kan du ikke være mere, og det er til dels min skyld. Jeg har bragt dig i fare."

"Napperne? Er det Napperne, du mener?"

"Ja. Blandt andet. Og det er derfor, du må love mig at styre din nysgerrighed. Den kan være livsfarlig."

"For hvem?"

"For dig. Og for mig, men jeg er mere vant til det."

Og så kom det, som et lynglimt i hjernen. Og det røg ud af munden på mig, før jeg havde nået at tænke.

"Er du min far?"

Han stod helt stille lidt for længe.

"Nej," sagde han.

Løj han? Jeg vidste det ikke. Han satte sig ind i den blå aircar, og Sam tændte for boosterne. Den hævede sig langsomt op i luften.

Forstanderen var fulgt efter mig, og nu lagde hun sin slanke varme hånd på min arm.

"Kom, Jonathan. Lad mig vise dig dit værelse."

Nogle gange synes man, man har nogenlunde styr på livet.

Andre gange tager livet én i nakken, og man bliver flået omkuld og rusket rundt som en rotte i gabet på en rottehund. Nu sidder jeg her på et værelse, de siger er mit, ved en computer, de siger jeg bare må bruge, og alt er så rent og fint og syrenagtigt, at det er lidt, som jeg forestiller mig, der dufter i himlen. Det koster kassen at gå på Sct. Helens, og Den Hæse har åbenbart bare betalt. Det eneste, han forlanger til gengæld, er, at jeg skal lade være med at stille spørgsmål. Det kan jeg ikke. Her er min liste over de mest påtrængende: Er han min far? Hvem er han? Hvorfor er Napperne efter ham? Og hvorfor er de – måske – også efter mig? Og hvad er overhovedet meningen med det hele?

Det kan godt være det er farligt at spørge. Men jeg kan ikke lade være.

FORFATTERNE

Merlin P. Mann (1971)

Eventyr og fortællinger har altid fyldt meget i Merlins liv. Som 13-årig udgav han sit eget rollespil Magi & Sværd, og sidste år blev det til endnu en bog om emnet. Ved siden af egne bogprojekter skriver han børnebøger for Disney og oversætter for filmselskaber og bogforlag. Desuden har Merlin været involveret i udvikling af computerspil og legetøjskoncepter.

Sally Altschuler (1953)

Sally er uddannet lærer, men har været forfatter på fuld tid i nogle år. Hans første roman, Jordens Salt, udkom i 1993, og siden da har han udgivet en lang række børnebøger. Rejser er en vigtig inspirationskilde, og allerede i 1973 var han i Nepal, som enhver ordentlig hippie. Han har været der siden, og det er der, hvor historien fra LæseRaketten foregår. Hans seneste bøger er Zone 5 serien, der udkommer på mange sprog, og romanen Calibanernes oprør, der udkommer i foråret 2005.

Rushy Rashid (1968)

Rushy er født i Pakistan og kom til Danmark som ni-årig. Hun er uddannet tolk i dansk/urdu. Desuden er hun journalist, forfatter og foredragsholder. Både i hendes forfatterskab og som foredragsholder trækker hun på sine egne erfaringer og oplevelser med at have et tilhørsforhold i to kulturer.

Lene Kaaberbøl (1960)

Lene har skrevet bøger, fra hun var helt ung. Faktisk var hun ikke mere end 15 år gammel, da hun udgav de første to bind i Tina-serien, der handler om pigen Tina, hendes venner og hendes heste. Hun har siden dengang skrevet mange bøger, både til børn og voksne. De fleste af jer kender nok Lene Kaaberbøl fra hendes fantasybøger. Hun har skrevet "Sølvhesten", "Isfluglen" og "Hermelinen", som handler om den iltre Katriona. Hun er også forfatter til de fire populære Skammerbøger; "Skammerens datter", "Skammertegnet", "Slangens gave" og "Skammerkrigen", og op til i alt ni bøger om pigerne fra W.I.T.C.H.

Jens Kovsted (1969)

Jens har skrevet en række billedbøger og læse-let-bøger udgivet på forlaget Carlsen. Historierne handler mest om trolde, nisser og drager, men også lidt om usynlige venner, hemmelige klubber og små gravhunde, der stikker af. Han har tre børn og to hunde og bor i et gammelt hus, der bliver ved med at finde nye måder at falde sammen på, så hans historier bliver for det meste skrevet om natten, når alle andre sover.

Josefine Ottesen (1956)

Josefine er uddannet skuespiller og dramaturg. Hun skrev sin første bog i 1983 og har siden udgivet omkring 30 bøger for børn og unge. Hun er bl.a. forfatter til den populære serie om Drageherren samt Kriger-trilogien om Odd. Derudover har hun også skrevet til W.I.T.C.H.

Karen Skovmand (1965)

Karen skriver mest fantasy, og har fået udgivet bøgerne *Ainshas Historie* og *Ilyathens Stemme* om krigerpigen Ainsha. Hun arbejder i øjeblikket på seriens tredje bind *Diarmid*, så det kan blive udgivet i 2005. Derudover er hun uddannet cand.mag. i historie og engelsk, og har været gymnasielærer i 10 år, men er nu holdt. Hun har også mand og to børn. Og endelig spiller hun meget musik. Irsk folkemusik, vildt og hurtigt sådan som Ainsha ville have kunnet lide det.

Charlotte Blay (1938)

Charlotte er vokset op i Svendborg som datter af en skipper. Hendes far fortalte de værste skipperhistorier, når han kom hjem fra sine rejser på verdenshavene, og Charlotte blev tidligt inspireret til selv at fortælle historier. Hun har udgivet mange børne- og ungdomsbøger, har skrevet manuskripter og sangtekster. Flere af hendes bøger har inspiration i hendes mange rejser rundt om i verden, hvor hun har boet så forskellige steder som f.eks. Afrika, Australien og Grønland. I Afrika boede hun bl.a. i Ghana, hvor hun mødte Amina fra *Læse-Raketten*. Hvis du vil læse mere om Amina, kan du klikke dig ind på hjemmesiden www.blay.dk

Arne Simonsen

Journalist, udsendt til Mellemamerika for Ibis.

Elsebeth Aller

Informationsmedarbejder for Ibis i Mozambique.